Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 83 (4975)
Воскресенье
Апрелиин 21
1946 он

Сэн 20 мүнгэн.

Ойрын сагта трактор ба комбайнын бүтээсые сэрэгэй урда тээхи хэмжээндэ хүргэхэ ба тиигээд тэрэниие үлүүлэн гараха зорилгые мүнөөдэрһөө эхилжэ эрид шууд дүүргэхэ хэрэгтэй.

Ленинэй туг доро, Сталинай хүтэлбэреэр

Мүнөөдэр бүхы оромнай, бүхы советскэ арад болбол большевистскэ партиин мэргэн эмхидхэгшэ ба вождь, Советскэ гүрэниие байгуулагша, буржуазна общественнэ социалистическэ общест болгон шэнэдхэн байгуулха тухай теориин үндэһэ табигша Владимир Ильич Ленинэй түрэһэнһөө хойшо 76 жэлэй ойе тэмдэглэхэнь.

Агуу хүн түрэлтэнэй агууехэ вождь Владимир Ильич Ленин 1870 ондо Симбирск (мүнөө Ульяновск) городто түрэһэн байна. Ленин болбол өөрынгөө бүхы наһан соо арад зоной туһада алба, ажалшан арадай бүхы дайсадтай, нэгэниин дайсадтай хэлбэрилтэгүй тэмсэһэн байха юм. Революциин болбол арад зониие илалта тээшэ этигэл найдабаритайгаар хүтэлһэн юм. Ленин Сталин хоёрой хүтэлбэри доро Россиин хүдэлмэришэд ба үгытэй таряашад 1917 оной октябрьда бүхы хүн түрэлтэнэй түүхэдэ айхабтар ехэ эрьелтэ болохо социалистическэ революци хэһэн юм. Илгэжэ хуули засаг Соведүүдэй гарта ороһон. Арадай Комиссарнуудай Соведэй түрүүлэгшээр Ленин һунгагдаһан байгаа. Арад зон хадаа эрхэ ба эрхэ сүлөөтэй байха ёһотой гэжэ Ленин хэлэжэ һэн. Тэрэ болбол манай оронной арадуудай хоорондохи эб найрамдал ба ахадүүгэй шэнэ большевистскэ политика байгуулһан байха юм.

Ленин болбол түүхэ домогто үшөө оройдоол үзэгдөөгүй шэнэ ёһоной гүрэниие байгуулхын түлөө эрид шууд зоригтойгоор тэмсэжэ эхилһэн байна. Ленин өөрынгөө бэеэрээ найдан этигэхэ ябадалда ажалшадые хүмүүжүүлһэн ба шэнэ ажабайдал эмхидхэн байгуулха ябадалда тэдэнэй үүсхэлые гаргаһан байна.

Ленин болбол арад зонтой нягта холбоотой, арад зондо айхабтар үнэн сэхэ байһан, тэрээндэ дурлаһаг ба этигэдэг байһан юм. Тиихэдэ арад зон Лениндэ хизааргүй ехээр этигэдэг ба дурлажа байгаа.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин түрүүшын үдэр үдэрһөө эхилээд Ленин болбол Советскэ гүрэнэй Ороноо обороноһон зорилгые түрүүшын зэргэдэ табижа, советскэ Эхэ ороноо хамгаалхын лозунг гаргаһан байна. Ленин Сталин хоёр хүсэтэ Улаан Армиие байгуулжа, тэрэнь тэдэнэрэй хүтэлбэри доро ажалшадай эсэгэ орониие дайсадай бүхы добтолгоһоо аршалан хамгаалаа.

Советскэ эсэгэ ороноо героическаар хамгаалха, ами бэеэ хайрлангүй ажаллаха, арад зондоо үнэн сэхэ ба ами бэеэрээ үгэлөөр байлгаха, тылдэ болон фронт дээрэшье булад хатуу жаяг зүрэм сахиха гэжэ Ленин советскэ арадые һургаа һэн. «Бүхы юумэеэ фронтдо зорюулха» гэһэн Ленинэй лозунг фронт тыл хоёрые нягта холбоотой болгоһон ба гражданска дайнда илалта туйлахын түлөө арадай бүхы хүсые эмхидхэн татаха ябадалые хангаһан байна.

Ленин болбол манай орондо социализмын илахын түлөө айхабтар ехэ хүдэлмэри хэһэн. Дайн сэрэгэй ба блокадын үеэр тохёолдоһон айхабтар хүшэр хүндэ байдалда Ленин болбол hапдалгүйгөөр эрхэтэй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба социалистическээр шэнэдхэн байгуулха замые сэсэн мэргээр заалһан байха юм.

Советскэ засагай ба советскэ наукын бүхы шухалын шухала туйлалтанууд Ленинэй нэрэтэй холбоотой. Ленин марксизмые саашадань хүгжөөжэ, тэрэниие шэнэ үндэр дээдэ шатада гаргаһан байха юм. Ленин болбол агууехэ гүүлэгшэ арадай үнэн сэхэ хүбүүн мүн.

Владимир Ильич Ленин үни удаан хүндөөр үбдэһэ эйнгөө һүүлээр, 1924 оной январиин 21-эй үдэшын 6 час 50 минутада наһа бараһан байна. Ленинэй захяае нангинаар хадагалан сахиха ябаха ба дүүргэхэ гэжэ нүхэр Сталин шахаан тангариг үгэһэн байха юм.

Ленинэй хэрэгые үргэлжэлүүлэгшэ манай гүн ехэ багша Сталин болбол Ленинтэ адляар өөрынгөө арадта дурлаһаг, Ленин шэнги хатуу байлдаанһаа урагша айлые мэдэхэгүй, Эхэ оронойнгоо дайсадта хайра гамгүй байха гэжэ советскэ арадые урялдаг. Ленинэй туг доро, Сталинай сэсэн мэргэн хүтэлбэреэр советскэ арад болбол немецко-фашистска булимтаргашадта эсэргүү Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайн сэрэгые илалта түгэлдэрөөр дүүргэһэн ба империалистическэ Япониие илаһан байна. Ленин — Сталинай алдарта ба илагдашагүй туг доро тэмсэжэ, советскэ арад өөрынгөө эрхэ сүлөөе, бэеэ даанхай байдалые аршалан хамгаалжа, өөрынгөө социалистическэ гүрэниие үшөө ехээр бэхижүүлээ.

1917 оной октябрьда манай орон дотор империалистнуудай засагые унагааһан ябадал, социалистическэ байгуулалтын амжалтанууд, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда туйлаһан илалта нэн түрүүндэ большевистскэ партиин, Ленин — Сталинай партиин сэсэн мэргэн политикаар хангагдаһан байгаа.

Хаанта засагта эсэргүү байлдаануудта, ажалшадай али бүхы дайсадта эсэргүү байлдаануудта хатуужаһан, түрүү научна теориор зэбсэглэгдэһэн большевистскэ парти болбол социалистическэ революциин илалтын түлөө, советскэ байгуулалтын илалтын түлөө үргэн арад зоной тэмсэлые толгойлон ябаа. Манай большевистскэ парти болбол өөрынгөө туг доро айхабтар олон арад зониие нягтаар гулдхаһан, ажалшадай этигэл найдабариие олоһон, Советскэ гүрэнэй эмхидхэхы ба хүтэлбэрилхы хүсэниинь болоһон байна. Дайн сэрэгэй урда тээхи амгалан байгуулалтын жэлнүүдтэ, дайн сэрэгэй хүшэр хүндэ үедэ, тэрэшэлэн мүнөө, дайнай һүүлэй хүгжэлтын үедэ, парти болбол арад зоной ба гүрэнэй бүхы хүсые коммунизм байгуулгын агууехэ хэрэгэй түлөө зоригжуулан эмхидхэнэ.

Дайн сэрэгэй илалта түгэлдэрөөр дүүргэһэнэй һүүлээр, агууехэ илалта туйлагдаһанай эсэстэ манай общественнын социализмһаа коммунизмда хүгжэн орохо перспективанууд үшөө эли тодоор харагдана. Манай Эхэ орон баруун тээ немецко-фашистска булимтарагшадай аюулһаа, зүүн тээ японско империалистнуудай аюулһаа заилуулагдаанхай.

Советскэ арад болбол СССР-эй Верховно Соведэй Сесси дээрэ баталан абтаһан 1946 — 1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай хуулиие халуунаар угтан абаад, мүнөө энэ хуулиие хаа-хаанагүй шудалан үзэжэ ба табанжэлэй түсэбые хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ байна.

Энэ табанжэлэй түсэбэй гол зорилго хадаа **орочой гэмтэһэн районуудые һэргээн бодхоохо, ажаүйлэдбэри ба хүдөө ажалай сэрэгэй урда тээхи хэмжэе тогтоожо, тиигээд тэрэ хэмжээе нилээд ехээр үлүүлжэ гараха** гэһэн ябадалда байна.

Дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ ябадал болбол предприяти бүхэнэй, колхоз, совхоз, МТС бүхэнэй ажахын мүнөө байгаа түсэбүүдые дүүргэһэн ба үлүүлэн дүүргэһэнһээ дулдыдаха байна.

Мүнөө манай урда хабарай тарилгые эрхим һайн шанартайгаар ба богонихон болзор соо үнгэргэхэ гэһэн тон харюусалгатай зорилго табигдаад байна. Полевой хүдэлмэринүүдэй амжалта хадаа колхозшууд, трактористтнууд, МТС, совхозуудай хүдэлмэришэдэй үдэр бүриин хэрэгүүдһээ, тэдэнэрэй нормонууд ба даалгабаринуудаа үдэр бүри дүүргэһэнһээ дулдыдаха байна.

Ленинэй туг доро, Сталинай хүтэлбэреэр улам эрмэлзэлтэйгээр хүдэлмэрилжэ, дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө тэмсэе!

И. В. Сталин Премьер-Министр г-н М. Пекалла түрүүтэй Финляндска Правительственна делегацитай уулзаба

Апрелиин 18-да СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Генералиссимус И. В. Сталин ба СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов Финляндиин Премьер-Министр г-н М. Пекалла, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр г-н Р. Свенто, Дотоодын Хэрэгүүдэй Министр г-н Ю. Лейно, Худалдаа-Наймаанай ба Ажаүйлэдбэриин Министр г-н У. Такки, Финансын Министр г-н Тернгрен ба Газартаряалангын Министр г-н В. Вестеринен гэгшэдэй составтай Финляндска Правительственна делегацитай уулзаба.

Уулзалга дээрэ тэрэшэлэн СССР-тэхи Финляндиин Элшэн түлөөлэгшэ г-н Сундстрем ба Финляндидахи СССР-эй Элшэн түлөөлэгшэ И. Д. Орлов гэгшэд байлсаба.

ВКП(б)-гэй Обкомдо

Республикын МТС-үүд ба совхозуудта тракторнуудые хэрэглэхэ ябадалые һайжаруулха хэмжээнүүд тухай

Нютагай партийна, советскэ ба газартаряалангай органууд МТС ба совхозуудай хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилжэ байһанайнь гэмээр тракторнууд ба хүдөө ажалай машинанууд муугаар хэрэглэгдэжэ байна. Тэрэ хадаа тракторна хүдэлмэринүүдэй хэмжээе ехээр хорооходо, газарые элдүүрилхэ ябадалай шанарые муудуулха ба ургасые бага болгохо ябадалда хүргэнэ гэжэ ВКП(б)-гэй Обкомой бюро тэмдэглэбэ. Сэрэгэй урда тээхи сагтай жэшэлжэ үзэхэдэ тракторнуудай бүтээсын планагаа ехээр бага болоһон ябадал Заиграйн, Тарбагатайн, Бичурын, Кабанскын ба Түнхэнэй аймагуудта гар ба.

1946 ондо ургасын дээшэлхэ ба хүдөө ажалай культурануудай валова суглуулгые ехэ болгохо ябадал МТС ба совхозуудаар машинно-тракторна паркые зүбөөр ба хүсэлөөр хэрэглэхэ ябадалһаа нилээд дулдыдаха байна гээшые хараадаа абажа, ойрын сагта трактор ба комбайнын бүтээсые сэрэгэй урда тээхи хэмжээндэ хүргэхэ ба тиигээд тэрэниие үлүүлэн гараха зорилготойгоор тракторнууд ба хүдөө ажалай машинануудые хэрэглэлые үндэһөөрынь һайжаруулха гээшэ нютагай партийна, советскэ ба газартаряалангай органуудай, МТС ба совхозуудай тон шухала зорилго болоно гэжэ ВКП(б)-гэй Обкомой бюро тоолоно.

ВКП(б)-гэй Обкомой бюро **иигэжэ тогтообо:**

I

1. 1946 ондо тракторна хүдэлмэринүүдэй түсэбые МТС ба совхоз бүхэнэй хүсэд дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ, полевой хүдэлмэринүүдэй шанарые эрид һайжаруулха, хүдөө ажалай культурануудай ургасые ба тэрэнэй валова суглуулгые дээшэлүүлхэ ябадал хангаха хэмжээнүүдые абахыень ВКП(б)-гэй айкомууд, МТС ба совхозуудай партийна организацинуудые уялгалха.

2. Энэ зорилгые бэелүүлхын тулада доодо дурсагдаһан бодото хэмжээ-ябуулгануудые гүйсэдхэхыень ВКП(б)-гэй айкомууд, МТС ба совхозуудай партийна организацинуудые, директорнуудые уялгалха гэбэл:

а) энэ оной апрелиин 25 хүртэр трактор бүхэндэ хоёр хүн хүртэхэ жэшээтэйгээр тракторна бригадануудые дүй дүршэлтэй бригадирнуудаар, бригадирнуудай туһалагшанараар, трактористнуудаар, мүн тэрэшэлэн прицепщигүүдээр ба тэдэниие хангаха зонуудаар дүүрэн хүсэлдүүлхэ;

б) бригадирнууд, трактористнууд, учетчигууд, заправщигууд ба прицепщигүүд ба хангажа байгаа бүхы хүнүүд (түлишэ ба уһа зөөгшэд, һахюулша, элсэ шанагшад) тракторна бригадануудай саг үргэлжын хүдэлмэрилэгшэд байжа, хүдөө ажалай бүхы жэлэй туршада соо ондоо ямаршье ажалда эльгээгдэхэ ёһогүй байха тиимэ гурим тогтоохо хэрэгтэй;

в) машинно-тракторна станцинуудай ба совхозуудай хүдэлмэридэ Улаан Армиһаа бусажа ерэһэн бүхы трактористнууд, комбайнернууд, бригадирнууд ба механигуудые хабаадуулха, мүн тэрэшэлэн урдань МТС ба совхозуудта хүдэлмэрилжэ байһан аад, мүнөө үедэ ондоо тээ хүдэлжэ байһан механизаторска кадрнуудые бусааха талаар хэмжээнүүдые абаха;

г) бүхы бригадануудта дотоодын эмхи гуримай тодорхой заабаринуудые тогтоожо, тэдэниие бригадын бүхы члебүүдэй нарин нягтаар дүүргэхэ ябадалые хангаха, тиихэдээ хүдэлмэриин сагые тон һайнаар хэрэглэхэ ябадалда онсо анхаралаа хандуулха;

д) тракторна паркын хүдэлмэ итэ, илангаяа гээгдэжэ ябаа бригадануудта элирүүлэгдэһэн дутуу дундануудые заһаха талаар яаралтай һайн хэмжээнүүдые абажа, һарадаа хоёр дахинһаа үсөөн бэшээр тракторна бригада бүхэндэ МТС ба совхозуудта тракторнуудай хүдэлмэ ялжэ байһаниие хаража үзэхэ.

3. Олонхи МТС ба совхозуудта тракторнуудые хүсэд бэшээр хэрэглэжэ байһан дээрэһээ тракторна хүдэлмэринүүдэй хэмжээнэй нилээд бага боложо ба горючиин үлүүсэ гаргаша агдажа байхатай дашарамдуулан прицепной зэр зэмсэгүүдые зүбөөр шэлэжэ абаад, тракторна агрегадуудые хүсэлдүүлжэ, тракторай шадал шэнээе дүүрэн хэрэглэхэ ябадал туйлахыень газартаряалангай Министерство, ВКП(б)-гэй айкомууд, МТС ба совхозуудай партийна организацинууд ба директорнуудые уялгаха.

4. Тракторнууд ба хүдөө ажалай машинануудай хойноһоо техническэ харууһалгын заабаринуудые машинно-тракторна паркын хүдэлмэриие һайжаруулха шухала условинуудай нэгэн болгон нарин нягтаар дүүргэхын тулада газартаряалангай Министерство, ВКП(б)-гэй айкомууд, МТС ба совхозуудай парторганизацинууд ба директорнуудые уялгалха гэбэл:

а) бригада бүхэндэ трактор ба хүдөө ажалай машинануудай хойноһоо техническэ харууһалга хэхэ график тогтоохо; МТС ба совхозуудай ахалагша ба участково механигуудай хүсөөр энэ графигай дүүргэлтые ба бүхы тракторнууд болон хүдөө-ажалай машинануудай техническэ байдалыень неделидээ нэгэ дахинһаа үсөөн бэшэ шалгажа байха;

б) тракторна бригада бүхэндэ трактористнууд ба прицепщигүүдэй саг үргэлжын техническэ һура салые эмхидхэхэ. Техническэ ёһо гурим мэдэхэгүй хүнүүдые тракторнууд ба прицепной машинанууд дээрэ хүдэлмэрилүүлжэ болохогүй;

в) тракторна бригадануудта тон хялбар хэмжээ полевой мастерскойнуудые эмхидхэжэ, тэдэниие заһабариин шухала түхеэрэлгээр, зэр зэмсэг ба запасай частьнуудаар хангаха;

г) мүнөө байһан заһабариин нүүдэл мастерскойнуудай хүдэлмэриие һайжаруулха, тракторнууд ба хүдөө ажалай машинануудай полевой заһабариие хэхэлэнь тракторна бригадануудта туһалжа үзүүлхын тулада нүүдэл мастерскойнуудые хэрэгтэй тоогоорынь нэмэжэ эмхидхэхэ.

5. Горючиие гамтайгаар гаргашалхын ба зүбөөр бүртгэжэ ба хадагалажа байхын тулада „МТС ба совхозуудта горючиин үрихэ ябадалые усадхаха ба тэрэниие гамнаха тухай“ СССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1942 оной июниин 2-ой тогтоолоор ба мүн „МТС-үүдтэ нефтяной ажахые һайжаруулха болон горючиие гамнаха хэмжээнүүд тухай“ СССР-эй Наркомземэй 1945 оной октябриин 17-до гаргаһан №1814 приказаар хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые хүсэд дүүрэн бэелүүлхыень газартаряалангай Министерство, ВКП(б)-гэй айкомууд, МТС ба совхозуудай парторганизацинууд ба директорнуудые уялгалха, тэрэнэй тулада:

а) МТС ба совхозуудта зорюулжа батлаһан дунда зэргын нормонуудые баримталжа, горючи ба тоһые гаргашалха нормо тракторна бригада бүхэндэ тааруулжа тогтоогоод, бригадануудта горючиин гаргашалагдажа байһаниие 5 үдэр бүхэндэ шалгажа байха;

б) нефтепродуктнуудые подвалгүйгөөр гү, али далһарабшагүйгөөр бригадануудта хадагалха ба мүн тэдэниие ямаршье түхеэрэлгэгүй тэргэн дээрэ тээжэ шэрэхэ ба тэрэшэлэн сорхой амбарта худар МТС-үүдэй нефтебазаһаа горючи хэхэ ябадалые хорихо;

в) энэ оной июниин 1 болтор нефтебазануудай байдаг газарые хүреэлэжэ хахалха ба горючи юу эдэг юумэнүүдые хэжэ дүүргэхэ, мүн тэрэ болзорто трубопроводууд, насосууд, шагнуур болон нефтескладта хэрэгтэй бусад түхеэрэлгэнүүдые заһабарижа дүүргэхэ;

г) тракторна бригада бүхэниие заправка хэдэг инвентарьнуудаар хүсэд хангаха, заправка хэдэг инвентарьнуудые хадагалжа байхын тула тусхай тэргэнүүд ба хайрсагуудые хэхэ.

II

Тракторна бүхы хүдэлмэринүүдэй шанарые дээшэлүүлхэ, тэдэниие түсэбтэй нарин нягтаар холбожо дуулан агротехническэ болзор соо дүүргэхэ гээшэ 1946 ондо машинно-тракторна станцинууд ба совхозуудай партийна организацинуудай гол зорилго болоно гэжэ тоолохо. Тэрэнэй тулада:

а) „1946 ондо хүдөө ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай“ СССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй ЦК-эй тогтоолые гарай хүтэлбэри болгон, МТС колхозуудай договорнуудые ганстхан юунэхэ хэмжээгээр бэшэ, мүн тракторна хүдэлмэринүүдэй бүхы зүйлөөр дүүргэхэ, тэрэ тоггол ёһоор тракторна хүдэлмэринүүдэй жэлэй түсэб пар хахалха ба элдүүрилхэ (культиваци ба хоердохи хахалга хэхэ) түсэбөө МТС-эй илгтал дүүргээд байгаа хаданьбэелүүлэгдэһэн дээрэ тоологдохо байна;

б) трактористнуудай муу шанартайгаар хэһэн хүдэлмэри абтахагүй ба түлэгдэхэгүй байжа, гэмтэ хүнэй хүзүүн дээрэ дахин хэгдэхэ гэһэн гуримые нарин нягтаар бэелүүлхэ. Тракторна хүдэлмэринүүдэй шанарай хойноһоо саг үргэлжын шалгалта, хэжэ байха ябадалда агрономуудые хабаадуулха.

III

1. Тракторна бригадануудай хүдэлмэрилэгшэдтэ культурна байдалай шухала условинуудые байгуулхын тула бүхы хэмжээнүүдые абахыень ВКП(б)-гэй айкомууд, МТС-үүдэй партийна организацинууд ба директорнуудые уялгалха. Тиимэ зорилгоор:

а) трактористнууд амарха һайн вагончигуудаар гү, али һайн заһагдаһан ба түхеэрэгдэһэн саг үргэлжын хээрын стануудаар бүхы тракторна бригадануудые хангаха, бүхы вагончигууд ба хээрын стануудые орон, стол, стулнууд ба бусад шухала юумэнүүдээр хангаха;

б) тракторна бригада бүхэндэ улаан булангуудые байгуулжа тэдэниие портредууд плакадууд, лозунгнууд, шатар дамаар ба хүгжэмэй инструментнүүдээр хангаха;

в) бүхы бригадануудые газетэнүүд, журналнууд ба бусад литератураар алдагдагүй хангажа байха, тракторна бригадануудай хүдэлмэрижэ байһан газарта радиоприемнигуудые табижа, мүрысөөнэй доска ба газетнэ витринэнүүдые бэлдэхэ;

г) трактористнуудые саг доронь таһалдалгүй эдеэ хоолоор хангажа, тракторна бригадануудта хүдэлхөөр шадамар поварнуудые олоод, амтатай һайн эдеэ бэлдүүлжэ байха. Бригадын хүдэлмэрилэгшэ бүхэниие халбага, кружка, табаг гэхэ мэтын аяга-һаваар хангаха. Трактористнуудай хүдэлмэрилжэ байһан газарта халуун эдеэ асаадаг болохо;

д) бригадануудаар ябахада культурна байдалай условинуудые трактористнуудта байгуулха ябадал дээрэ элирүүлэгдэһэн дутуу дундануудые усадхаха талаар тэрэ дары хэмжээнүүдые абаха ябадалые хүтэлбэрилхы партийна, советскэ ба комсомольско хүдэлмэрилэгшэдэй уялга болгохо.

2. Энэ оной майн 10 болтор үнгэрөөшэ жэл соо трактористнуудай олоһон ажалта үдэртэ колхозуудай дүүрэн түлэжэ тооһохо ябадалые хангаха гэжэ республикын газартаряалангай Министерство (нүхэр Дубровские) ба аймагай партийна организацинуудые уялгалха.

3. Трактористнууд ба тракторна бригаданудай бусад хүдэлмэрилэгшэдэй дунда нийтын-политическэ ба культурна-болбосоролой хүдэлмэриие ябуулхадань МТС ба совхозуудай партийна эхин организацинуудай секретарьнуудта үдэр бүриин туһаламжа үзүүлжэ байха гэжэ ВКП(б)-гэй айкомуудта дурадхаха, энэ хүдэлмэриин үндэһэ һуури болгон Москва городой Сталинска һунгуулиин округой һунгагшадай һунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ нүхэр Сталинай хэлэһэн үгэ ба 1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай Хуулиие тайлбарилха.

4. Үндэр бүтээсэ туйлахын, машинануудаа һайн ябуулхын ба хүдэлмэриин һайн шанарай ба горючиие арилхын түлөө трактористнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн дэлгэрүүлхыень, түрүү трактористнуудай болон тракторна бригаданудай хүдэлмэриин дүй дүршэлые радиогоор, мүн тэрэшэлэн аймагай ба республиканска газетэнүүдээр дамжуулжа үргэнөөр харуулхыень ВКП(б)-гэй айкомуудые, МТС ба совхозуудай партийна эхин организацинуудай секретарьнуудые уялгалха.

Премьер-Министр г-н М. Пекалла толгойтой Финляндска Правительственна делегаци Москва ерэбэ

Апрелиин 17-до Финляндиин Премьер-Министр г-н М. Пекалла, Финансын Министр г-н Р. Тернгрен, Газартаряалангай Министр г-н В. Вестеринен, Дотоодын Хэрэгүүдэй Министр г-н Ю. Лейно гэгшэд Москвада ерэбэ.

Нэгэ доро Финляндидахи СССР-эй элшэн түлөөлэгшэ И. Д. Орлов Москвада ерэлсэбэ.

Центральна аэродром дээрэ ерэгшэдые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо В. Г. Деканозов, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын Коллегиин Член К. В. Новиков, Московско Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо М. А. Яснов, Москва городой Комендант генерал-лейтенант К. Р. Синилов, СССР-эй МИД-гэй Протокольно Таһагые Даагша Ф. Ф. Молочков, СССР-эй МИД-гэй табадахи Европейскэ Таһагые Даагша А. Н. Абрамов гэгшэд угтаба.

Ерэгшэдые мүн баһа Москвада байгаа Финляндиин Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр г-н Р. Свенто ба Финляндиин Худалдаа-Наймаанай ба Ажаүйлэдбэриин Министр г-н У. Такки, мүн тэрэшэлэн Москвадахи Финскэ Миссиин членүүд элшэн түлөөлэгшэ г-н К. Сундстрем түрүүтэй, Афганска элшэн сайд г-н Султан Ахмед Хан, Канадска элшэн сайд г-н Д. Уилгресс, Мексиканска элшэн сайд г-н Н. Бассольс, Французска элшэн сайд г-н Ж. Катру, Югославска элшэн сайд г-н В. Попович, Итальянска элшэн сайд г-н П. Кварони, Польско элшэн сайд г-н Г. Раабе, Чехословацка элшэн сайд г-н И. Горак, Уругвайска элшэн түлөөлэгшэ г-н Э. Фругони, Шведскэ элшэн түлөөлэгшэ г-н С. Содерблюм, Люксембургска элшэн түлөөлэгшэ г-н Р. Блюм, Датска элшэн түлөөлэгшэ г-н Т. Десинг, Иранска элшэн түлөөлэгшэ г-н Аббас Мехди, Болгарска элшэн түлөөлэгшэ г-н П. Пиколов, Австриин Политическэ түлөөлэгшэ г-н К. Вальдбруннер, Египедэй хэрэгүүдтэ Сагзуурын этигэмжэтэ г-н. М. Эль-Куни, Исландиин хэрэгүүдтэ Сагзуурын этигэмжэтэ г-н Р. Торстейнссон, Иранска посольствын советник г-н А. Этесами, Югославска посольствын советник г-н Д. Говорушич, Норвежскэ посольствын советник г-н Э. Крог-Хансен, Турецкэ посольствын советник г-н П. Юзель гэгшэд угталсаба.

Уулзалга дээрэ хүндэлэлэй һахюул жагсаагдаһан ба Финляндиин ба СССР-эй гүрэнэй гимнүүд татагдаһан байна.

Аэродром болбол финляндска ба советскэ тугуудаар шэмээглэгдэһэн байба.

Г-н М. Пекаллын мэдүүлгэ

Москвада ерээд байхадаа Финляндиин Премьер-Министр г-н М. Пекалла аэродром дээрэ микрофоной үмэнэ иимэ мэдүүлгэ хэбэ:

«Г-н. Министр, господанууд.

Финляндиин правительствын делегацинууд агууехэ Советскэ Союзай ба тэрэнэй столица Москвагай территориидо ерэхэлэ — бидэнэй олон хүнүүд түрүүшынхиэ ерэжэ байна—илангаяа һайшаалтай ба баяртай байна.

Германска булимтарагшадые эсэстэнь хүртэр бута сохижо, өөрынгөө газарнуудһаа жэшээлэшэгүй шадабаритайгаар ба эрэлхэгээр намнаһан ба энээгээрээ фашистска эзэрхэлгэһээ дэлхэйе абарһан, бага арадуудые боолшолгоһоо абарһан державын центртэ байнабди гэжэ бидэнэр мэдэнэбди.

Бидэнэр энэ хүсэн түгэс державые ба тэрэнэй агууехэ вождь Генералиссимус Сталиниие гүнзэгыгөөр хүндэлнэбди».

Барилгын материалнуудай комбинат

Олдо барилгын материалнуудай комбинат байгуулагдажа байна. Тэрэ хадаа жэл бүхэндэ 60 мянган квадратна метр сонхо ба үүдэ хаалгэдэ хэрэглэгдэхэ материал, 10.000 тонно ажаүйлэдбэриин гипснүүд ба 10.000 тонно цемент үйлэдбэрилэн гаргаха юм. Барилгын детальнуудые гаргадаг цех майн һарада түрүүшынгээ продукциие үгэхэ байна.

Хахад миллион инкубаторна тахяанай ангаахайнууд

Крымдэ һэргээн бодхоогдоһон инкубаторна станцинууд энэ зунай сезондо хахад миллион тахяанай ангаахайнуудые гаргаха юм. Эртэ хабар гаргагдаһан түрүүшын булэг 50 мянган тахяанай ангаахайнууд колхозой фермэнүүдээр таранагдажа байна.

Ленин тухай

1924 онэй январиин 28-да Кремлиин курсантнуудай вечер дээрэ нүхэр И. В. Сталинай хэлэһэн үгэ

Нүхэд! Энэ танай Ленинэй тухай дурасхаалнуудай вечер болохо гэжэ намда хэлэһэн байна, тиигээд би энэ вечертэ элидхэлшэдэй нэгэн боложо уригдабаб. Ленинэй ажал-ябуулга тухай тодорхой элидхэл хэхэ шухалагүй гэжэ би бодоноб. Хүн ба ажал-ябуулагша талааран Ленинэй зарим түйлнүүдые тэмдэглэхэ хэдэ хэдэн баримтануудые мэдээсээд хизаарлабал дээрэ гэжэ һананам. Эдэ баримтануудай хоорондо, магад, доторой холбоон байхашье гүйдөө болохо, теэд энэ хадаа Ленинэй тухай юрэнхыгөөр мэдэхэ ябадалда шиидхэхы удхашанартай байхагүй. Юуншье болоо хадань, дээрэ найдуулаашаһа ехые хэлэхэ мүнөө би аргагүй байнаб.

Уулын бүргэд

Би анха түрүүн 1903 ондо Ленинтэй танилсаһан байнаб. Зүгөөр, тиихэдэ нюураараа бэшэ, харин заочноор, бэшэгээр танилсаа һэмди. Тэрэ ушар минии сэдьхэлдэ мартагдашагүйгөөр халуурдаад, тиигээд партиин зэргэдэ хүдэлмэрилжэ ябаа бүхы саг соом һанагдадаг байгаа. Тиихэ сагта би Сибирьтэ сүлэлгэдэ байгаа һэм. 90-ээд оной һүүлһээ абаад, илангаяа 1901 онһоо хойшо, «Искрын» хэблэгдэжэ гараһанһаа хойшо, Ленинэй революционно ажал-ябуулгатай танилсаад байхадаа, Ленин гээшэмнай юрын хүн бэшэ гэһэн этигэл намда түрөө һэн. Тиихэдэ Ленинии харахадам, партиин юрын ударидагша бэшэ, харин партиие сохом байгуулһан хүн байгаа бэлэй, яахадааб гэхэдэ манай партиин дотоодо ушар ёһые ба хамагай шухала хэрэглэлнүүдые гансааран мэдэдэг байгаа. Ленинии манай партиин ондоо хүтэлбэрилэгшэдтэй жэшээд үзэхэдэмни, тэрэнэй соратнигууд—Плеханов, Мартов, Аксельрод ба бусад—алишье талаараа Ленинһээ доошоо байгаа. Ленинии тэдэнтэй жэшэхэдэ, юрэ хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн бэшэ, харин тэмсэхэдээ айхые мэдэдэггүй ба өөрынгөө партиие эродой революционно хүдэлөөнэй шэнжэлэгдээгүй замуудаар зоримгойгоор хүтэлжэ ябаа дээдэ зэргын хүтэлбэрилэгшэ, уулын бүргэд мүн гэжэ саг үргэлжэ намда һанагдадаг байгаа. Энэ һанал минии сэдьхэлдэ тон гүнзэгыгөөр шэнгэшэһэн ушарһаань, Ленин тухай һанамжаяа бэшыш гэжэ хилын саана байһан дүтынгөө нэгэ нүхэртэ бэшэһэн байгааб. Хэдэхэн саг үнгэрһэн хойно, Сибирьтэ сүлэлгэдэ байхадаа,—1903 оной һүүлээр бэлэй,—өөрынгөө нүхэрһөө тон хүхюу харюу, мүн баһа Ленинэй бэшэһэн бишыханшье һаа гүнзэгы удхатай бэшэг абаа һэм: хожомынь мэдэхэдэ, минии нүхэр тэрэ бэшэгыем Ленинда үзүүлһэн байба. Ленинэй эльгээһэн бэшэгынь бишыханшье һаа, манай партиин хэрэг ябуулгые зоримгойгоор, эрид шууд шүүмжэлһэн ба ойрын сагта партиин ябуулха бүхы хүдэлмэриин гайхамшаг тодо ба тобшо түсэб үгэһэн байба. Түйлай бусайдангүй зүйлнүүд тухайда гансал Ленин тиимэ ойлгосотой ба тодоор, тобшо ба зоримгоор бэшэжэ шададаг байна—үгэ бүхэниинь юрэ хэлэгдэдэг бэшэ, харин сумэ харбадаг һэн. Ленин гээшэмнай манай партиин уулын бүргэд мүн гэһэн минии этигэлые тэрэ юрын ба зоримгой бэшэгынь бүри ехээр баталха бэлэй. Ленинэй энэ бэшэгые, ондоо олон бэшэгүүд шэнгеэр, хуушанай подпольщигой заншалаар галда түлижэрхиһэндээ бэеэ зэмэлэгшэб. Тэрэ сагһаа хойшо би Ленинтэй танилсажа эхилээ һэм.

Даруу зан

Би анха түрүүн Ленинтэй 1905 оной декабрьда Таммерфорсдо (Финляндида) большевигүүдэй конференци дээрэ уулзаа һэм. Манай партиин уулын бүргэдые, агуу ехэ хүниие, политическэ талаараа агуу ехэ байхаһаа гадна, мүн баһа бэеэршье томо хүниие хараха гэжэ найдаһан байгааб, Ленин хадаа минии һанаашаар үлэмжэ томо бэетэй, бажагар ба хаһатай хүн байха байгаа. Теэд, набтаршаг бэетэй, тон юрын хүниие, юрын эгээлэй хүнүүдһээ юугээрээшье, бүри юугээрээшье илгаагүй хүниие харахадаа, би али зэргээр гайхаа һэнбиб...

«Агуу ехэ хүн» гээшэмнай тэрээнэй гаража ерэхые суглаанай зоной һүгэдэн байжа хүлеэхынь тулада хододоо суглаанда гээгдэжэ ерэхэ ёһотой шэнгеэр һанагдадаг байна, тиигээд агуу ехэ хүнэй гаража ерэхэ болоходонь, суглаанда байгаашад, «тсс... аалидараты... ерэжэ ябана...» гэлдэжэ, тэмдэг үгэлсэдэг байна. Минии һанахада, тиимэ заншал үлүү бэшэ шэнги байгаа, яахадааб гэхэдэ, тэрэ хадаа һүгэдэхэ ба хүндэлхэ сэдьхэл түрүүлдэг байна. Харин, Ленин хадаа делегадуудһаа түрүүлэн суглаанда ерэжэ, нэгэ буланда һуугаад, конференциин тон юрын делегадуудтай тон юрын хөөрэлдөө хэжэ, эгээлэйхээр хөөрэлдэжэ байна гэжэ мэдэхэлээ, минии гайхал ямар байгаа алтайб. Энэ ушар хадаа зарим шухала гуримуудые бага зэргэ талааранъ эбдэнэ гээшэ ха гэжэ тиихэдэ һанаһанаа нюунагүйб.

Ленинэй энэ бааза ябадал, даруу зан, бусадһаа илгаржа харагдахагүй гэжэ оролдодог гү, али үгышье һаа, олоной нюдэндэ тобойжо харагдахагүй ба өөрынгөө үндэр зэргые онсолон гаргахагүй гэжэ оролдодог ябадалынь—энэ шэнжэнь хадаа хүн түрэлхитэнэй гүн гүнзэгы «доодо талын» жиирэй ба юрын зоной, шэнэ зоной, шэнэ вождь Ленинэй тон хүсэтэй талануудай нэгэниинь мүн болоно гэжэ би хожомынь лэ ойлгоо һэм.

Логикын хүсэн

Тэрэ конференци дээрэ Ленинэй хэлэһэн хоёр үгэнүүд: одоо үеын байдал ба аграрна асуудал тухай үгэнүүдыень гайхамшагтай байгаа һэн. Эдэ хэлэһэн үгэнүүдэйнь хадагалагдажа үлөөгүйнь гэмшэлтэй юм. Эдэ хадаа бүхы конференциие хүхюу байдалда хүргэһэн зориг бадаруулма үгэнүүд байгаа бэлэй. Этигүүлхэ түйлай ехэ хүсэн, орёо бэшэ ба элирхэй баримта, үгэнүүдэйнь тобшонууд ба бултанда ойлгогдосотой байдаг ушар үгэсэ гоёодоггүй ба толгой эрьюулмэ зангалта, сэдьхэл болол татама шэлэмэл үгэнүүдые хэрэглэдэггүй ушар—энэ бүгэдэнь Ленинэй үгэнүүдые юрын «парламентска» ораторнуудай үгэнүүдһээ үлэмжэ һайн гэхээр илгаруулдаг байгаа һэн.

Гэбэшье, тиихэдэ Ленинэй үгэнүүдэй энэ талань бэшэ, харин Ленинэй үгэнүүд доторхи логикын дабагдашагүй хүсэн намайе эрхэдээ абаһан юм, тэрэнь баримта багатайшаг болобошье, аудиториие бүрин эзэлээд тэрээндэ аажамхан электричество гүйлгэдэг ба, хэлсэдэгэй ёһоор, удаалуулан тэрээниие сүм эрхэдээ абадаг байна. «Ленинэй үгэнүүд доторхи логико хада ямар нэгэн хүсэн түгэлдэр һабарнуудай үльгэртэй юм, шамайе зүг бүриһөөш үлирбөөр хабшаһан шэнгеэр хам шүүрэхэ, тиигээд тэндэһээ мултаржа гараха арга байхагүй: «нэгэн гэбэл бэеэ тушаа, үгы гэбэл—бүрин унахаар шиидэ» гэлтэн, олон делегадуудай хөөрэлдэжэ байһые һананаб.

Ленинэй үгэнүүд доторхи энэ онсо зүйл хадаа тэрэнэй үгэ хэлэлгын шадабари мэргэжэлэй тон хүсэтэй талань мүн гэжэ би бодоном.

Гэмшэдэггүй

1906 ондо манай партиин Стокгольмско съезд дээрэ би хоёрдохёо Ленинтэй уулзаһан байнаб. Энэ Съезд дээрэ большевигүүд үсөөнхид болоһо, диилдэһэниинь мэдээжэ. Илагдаад байхадань Лениниие тиихэдэ би анха түрүүн хараһан байнаб. Ленин хадаа диилдэһэнэй һүүлээр гэмшэдэг ба уйдадаг вождьнуудта заахананааршье адли болоогүй һэн. Харин, диилдээд байхадаа, Ленин болбол өөрынгөө тала баригшадые шэнэ байлдаануудта, ерэхэ шэнэ илалтада зоригжуулха эршэ хүсэ бадаруулһан байна. Ленинэй диилдэлгэ тухай би хэлэноб. Теэд, энэнь ямар диилдэлгэ байгааб? Ленинэ эсэргүүсэгшэдые—Стокгольмско съезд дээрэ илаһан Плеханов, Аксельрод, Мартов ба бусадые хараад үзэхэ хэрэгтэй байба: үнэнтэ илагшадай түһөө тэдээндэ тон бага байгаа, яахадааб гэхэдэ, Ленин болбол меньшевизмые гам хайрагүйгөөр шүүмжэлхэдээ, тэдээнэй бэетэ хэлсэдэгэй ёһоор бүтэн газар үлээгөөгүй. Бидэнэр большевик делегадууд, нэгэ газар сугларжаад, Ленинһээ зүбшөөл асууһан, Ленинэй хаража байһанаа би һананаб. Нэгэ зарим делегадуудай үгэнүүд дотор эсэнги, зориг мохонги абьянууд гараһан байгаа. Тиимэ үгэнүүдтэ харюу үгэхэдөө: Ленин шүдөө зуужа, хоротойгоор инеэжэ хэлэһэниинь һанагдана: «Нүхэд, бү гэмшэгты, бидэнэр сохом илахабди, яахадааб гэхэдэ, бидэ зүб байнабди». Гэмшэдэг интеллигентнүүдые зэбүүрхэхэ, өөһэдынгөө хүсэндэ этигэхэ, илаха байһандаа этигэхэ—эдэнэн тухай Ленин тиихэдэ бидэнтэй хөөрэлдэдэг байгаа. Большевигүүд саг зуура диилдэнэ, большевигүүд һаяхаа илаха ёһотой гэжэ мэдэгдэжэ байһан юм.

«Диилдэһээ гэмшэхэгүй»—гэдэг энэнь хадаа эсэстээ хүртэр үнэн ба өөрынгөө хүсэндэ этигэдэг армиие өөрынгөө тойруулан жагсааха ябадалдань туһалдаг Ленинэй ажал-ябуулгадахи онсо зүйлынь мүн болоно.

Бардамхадаггүй

Удаалуулан, 1907 ондо Лондондо болоһон съезд дээрэ большевигүүд илажа гараһан байгаа. Илаад байхадань Лениниие би анха түрүүн тиихэдэ хараһан байнаб. Илалта хадаа юрэнхыдөө зарим вождьнуудай толгойе эрьюулдэг, тэдэниие дээрэлхүүнүүд ба ехэрхүүнүүд болгодог байна. Олонхидоо иимэ ушарнуудта илалтын ёһолод хэжэ, һанааг амаржа эхилдэг байна. Гэбэшье, Ленин хадаа тиимэ вождьнуудта заахананаршье адли болоогүй һэн, харин, илаһанайнгаа һүүлээр лэ Ленин илангаяа һэрэмжэтэй ба һэргэг болодог байгаа. «Илалтадаа дашуурхагүй ба бардамхахагүй гээшэ түрүүшын хэрэг; Илалтаяа бэхижүүлэн батадхаха—хоёрдохи хэрэг; дайсанаа һүнөөхэ—гурбадахи хэрэг болоно, яахадааб гэхэдэ, дайсан бута сохигдобошье, үшөө хүсэд һүнөөгдөөгүй» гэжэ тиихэдэ делегадуудта оролдосотойгоор ойлгуулһаниинь һанагдана. «Энээнһээ хойшо меньшевигүүд инсуулагдаа» гэжэ хүнгэн бодолоор баталан хэлэдэг байһан зарим делегадуудые Ленин хоротойгоор наада баридаг байба. Хүдэлмэришэдэй хүдэлөөн дотор меньшевигүүд үшөө үндэһэтэй байһаар, тиимэһээ меньшевигүүдтэй шамаршан тэмсэхэ хэрэгтэй, өөрынгөө хүсые үлүүсэ сэгнэхэ ябадалые, тэрэшэлэн иланганаа дайсанай хүсые багаар сэгнэхэ ябадалые али болохоор зайсуулха гэжэ тодоруулханъ Ленинда бэрхэтэй бэшэ байгаа.

«Илалта туйлаһаараа бардамхахагүй» гэдэг Ленинэй характертахи энэ онсо зүйл хадаа дайсанай хүсые зүбөөр тухайлжа мэдэхэ ба партиие гэнтын аюулһаа хамгаалхадань Ленинда туһалдаг байгаа.

Принципиальность

Партиин вождьнууд партиингаа олонхидой һаналые үнэтэйдэ бодонгүй байха аргагүй. Олонхи хадаа вождиин тоонгүй байжа болошогүй хүсэн мүн. Ленин энээниие партиин ондоо ямаршье хүтэлбэрилэгшэһөө дутуугүйгөөр мэдэдэг һэн. Гэхэ зуура, Ленин хадаа олонхиин, иланганаа принципиальна үндэһэ һуурингүй олонхиин, пленидэ хэзээшье абтадаггүй байгаа. Олонхиин һаналынь гү, али партиин ойро зуурын ашаг туһань пролетариадай үндэһэн эрмэлзэлнүүдтэ зүришэһэн ушарнууд партиин түүхэдэ үзэгдэдэг һэн. Иимэ ушарнуудта, Ленин улаан бодожо байнгүйгөөр, партиин олонхидо эсэргүү принципиальностиин талые шууд баридаг байгаа. Тэрээнһээ гадна, иимэ ушарнуудта «принципиальна политика хадаа имагта гансал зүб политика мүн» (энээн тухай хожо хэлэдэг һэн) байһые хараадаа абажа тон гансааран бултанда эсэргүүсэхэһээ айдаггүй байгаа.

Энэ талаар иимэ хоёр баримта илангаяа онсогой байна.

Нэгэдэхи баримта. Контрреволюцияар һандаргагдаад, парти болбол 1909—1911 онуудай үедэ бүрин задагайржа байгаа. Энэ хадаа партидаа этигэдэггүй болоһон үе, гансахан интеллигентнэр бэшэ, мүн баһа зарим хүдэлмэришэдшье партиһаа олоороо тэрьедэн гаража байһан үе, подполиие арсажа байһан үе, усадхахуй үзэлэй ба бутаран һарнилгын үе байгаа. Тиихэдэ гансашье меньшевигүүд бэшэ мүн баһа большевигүүдшье, олонхи хубяраа хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнһөө таһаранги хэдэ хэдэн фракцинууд ба течениинүүд болоһон байгаа. Энээ тэрэ үед подполиие гүйсэд усадхаха ба хүдэлмэришэдые нюуса бэшэ, либеральна столыпинскэ партида эмхидхэн оруулха гэһэн үзэл бодолой гарһаниинь мэдээжэ байна. Гансал Ленин тиихэдэ партиин тараашаһан ба бутаргагдаһан хүсые гайхалтай тэсэмгэйгээр ба туйлай оролдосотойгоор суглуулжа, хүдэлмэришэдэй хүдэлөөн дотор гараһан хамаг бүхы ба партида харша элдэб янзын течениинүүдтэ эсэргүү дайлалдан тэмсэжэ, партийностиие үзэгдөөгүй эрэлхэгээр ба түрибэтэгүй оролдосотойгоор хамгаалан, юрэнхы нүлөөендэ дайрагдангүй партийностиин тугые дээрэ барижа ябаһан байна.

Партийностиин түлөө энэ арсалдаанда һүүлэй һүүлдэ Ленинэй илажа гараһаниинь элигэ.

Хоёрдохи баримта. 1914—1917 онуудай үе хадаа социал—демократическа ба социалистическэ партинуудай бүгэдөөрэн гү, али бүгэдөөрэн шахуу нийтэ патриотическа угаарта нүлөөлэгдэн, эроной империализмда алба хэхээр бэеэ үгэһэн үе ба империалистическа дайнай түлэг дундаа ябажа байһан үе болоно. Энэ хадаа II Интернационалай өөһэдынгөө тугуудые капиталай үмэнэ буулгаһан, мүн шовинистическэ долгиие Плеханов, Каутский, Гэд ба бусад мэтын хүнүүдэй тэсэн гаталжа шадахагүй үе байгаа. Тиихэдэ, Ленин болбол социал-шовинизмда социал-пацифизмда эсэргүү эрид тэмсэл тон гансаараа гү, али гансараа шахуу ябуулжа, Гэдүүд ба Каутскинуудай урбалтые элируулһэн ба забһарай ухаатай «революционернүүдэй» шиидэнги шуут бэшэ байһые тодоруулан тэмдэглэһэн байна. Ленин хадаа минии хойноһоо үсөөнхидынъ даханхай гэжэ мэдэдэг байгаа, теэд энэнь Ленинтэ шиидхэхы удхашанартай байгаагүй, яахадааб гэбэл, сэхэ шууд интернационализмын политика хадаа ерээдүйдэ хүсэлдэхэ, имагта үнэн зүб политика мүн болоно, яахадааб гэбэл, принципиальна политика гээшэ гансал зүб политика мүн гэжэ Ленин мэдэдэг байгаа. Тиин, шэнэ Интернационалай түлөө энэ арсалдаандашье Ленинэй илажа гараһаниинь мэдээжэ.

«Принципиальна политика гээшэ гансал зүб политика мүн» гэдэг энэнь хадаа гэрэнэй туһаламжаар революционно марксизмын талада пролетариадай эрхим элементнүүдые элсүүлэн, «абташагүй бэхи» шэнэ позицинуудые Ленинэй гэнтэ сохижо абадаг тэрэл формулань мүн байна.

Зондо этигэл

Арадуудай түүхэ мэдэдэг ба революцинуудай түүхые эхинһээнь адаг хүртэр сэжэлдэһэн, партиин вождьнууд ба теоретигүүд заримдаа алгүй нэгэ үбшэндэ нэрбэгдэхээр байдаг. Энэ үбшэниинь хадаа—зонһоо айха ябадал, зоной зохёон байгуулха шадабарида этигэхэгүй ябадал гэжэ нэрлэгдэдэг. Энээнһээ үндэһэлэн, революцинуудай түүхэдэ долорон болбосороогүй болобошье, хуушаниие эбдэхэ ба шэные байгуулха гэгдэһэн зонуудтушаа вождьнуудай аристократизм гэдэг заримдаа урган гарадаг байна. Зүндөө хүндэлэлгэн һүжэржэ, зон хадаа юумые үлүүсэ эбдэжэ» болохо гэжэ ябадал, зониие ном һудараар һургаха гэжэ оролдодог эхын үүргэ дүүргэ... сэлэнтэй аад, өөһэдөө зонһоо һ... хүсэлдэггүй,—энэ түрэлэй аристо... мын үндэһэ һууринь иимэ байна.

Ленин хадаа тиимэ вождьнууд... ондоо байгаа. Пролетариадай зохёо... гуулха хүсэ шадалда ба тэдээнэй ... мэдэрэлэй революционно шухала ... да Ленин шэнги тиимэ гүнзэгыгөөр ... гэдэг ондоо революционерые би ... «Революциин хаос» ба «зонуудай ... дынгөө зоргоор аашалха гуримгүй ... далнуудай» сэдьхэлээ хананги шү... лээшэдые Ленин шэнги гам хайрагүй... сохидог ондоо революционерые би ... гүйб. Нэгэтэ хөөрэлдэжэ байха ... «Революциин һүүлээр һайн гурим ... тоогдохо ёһотой» гэжэ нэгэ ... хөөрэхэдэ харюусан: «Революционе... болохые хүсэдэг хүнүүд аад, түү... хамагай һайн гурим хадаа револю... гурим мүн байһые хэрбээ мартаха ... һаа бэрхэ байна даа» гэжэ Ленинэй ... тэйгээр ажаглан хэлэһэниинь һана...

Тиин, зондо ехэрхэхэ ба тэдээнии... һудараар һургаха гэжэ оролдодог ... хүнүүдтэ Ленин дурагүй хандадаг ... Тиимэ тула зонһоо һураха, ... ябуулгые удхалан ойлгохо, зоной ... лэй бодото дүршэлые нарибшалан ... жэхэ гэжэ Ленин хододоо номлодог ... гаа.

Зоной зохёон байгуулха хүсэнэ ... гэхэ ябадал хадаа стихийностиие ... шалха ба тэрээнэй хүдэлөөе пролета... революциин һаба худар залан ор... эргые Ленинтэ олгоһон, тэрэнэй ... ябуулгадахи онсо зүйл болоно.

Революциин гени

Ленин болбол революциин тулада түрэлэн хүн байха юм. Ленин хадаа революционно дэлбэрэлгэнүүдэй бодото гени ба революционно ударидалгын ехын ехэ мастер байгаа. Революционно буһалгаануудай үедэ Ленин хэзээнэйхиһээшье баяртай, сүлөөтэй байдаг һэн. Ленин алибаа революционно буһалгаануудые аб адляар һайшаадаг һэн гэжэ гү, али хэзээшье, ямаршье условинуудта революционно дэлбэрэлгэнүүдэй түлөө байдаг һэн гэжэ би энээгээр хэлэхэсэ бүри һананагүйб. Огто тиимэ бэшэ, Ленинэй гениальна хурса ухааниинь революционно дэлбэрэлгэнүүдэй үеынхидэл али тиимэ дүүрэн ба тодорхойгоор хэзээшье бадардаггүй байгаа гэжэ би энээгээр хэлэхээе һананаб. Революционно эрьесэнүүдэй үдэрнүүдтэ Ленинэй сог зали бадаран, үлэмжэ хёрхо болодог, ангинуудай хүдэлөөе ба революцида тохёолдожо боломоор ушаралнуудые альган дээрээ байһандал хаража, таажа мэдэдэг һэн. «Ильич хадаа уһан соо загаһанай тамардаг шэнгеэр, революциин долгин соогуур тамаржа шададаг» гэжэ манай партийна хүнүүдэй дунда хэлсэдэгынь дэмы бэшэ байба.

Иимэ ушарһаа, Ленинэй гаргаһан тактическа лозунгнуудай элирхэй-тодорхойнь «гайхалтай» ба революционно ухаан бодолой зоримгойнь «толгой эрьюулмээр» байгаа.

Ленинэй энэ өөрэ зүйлые тэмдэглэдэг иланганаа онсогой хоёр баримта һанагдана.

Нэгэдэхи баримта: Фронт дээрэшье, тылдэшье кризисээр туугдаһан хэдэн миллион хүдэлмэришэд, таряашад ба солдадууд эб найрамдал ба эрхэ сүлөөтэ байдалые эрижэ байһан үе; генералитет ба буржуазиин зүгһөө «дайниие эсэстэнь хүртэр ябуулхын» ашаг туһада сэрэгэй диктатурые бэлэдхэжэ байһан үе, «олониитын һанал» гэгдэдэгэй барандаа ба «социалистическэ партинууд» гэгдэдэгэй барандаа большевигүүдтэ эсэргүүсэн бодожо, большевигүүдые «немецкэ тагнуулшад» гэжэ хардажа байһан үе, большевигүүдэй партиие подполи уруу шамнахые Керенскиин һэдэжэ ба зарим хубииень намнажа амжаад байһан үе; австро-германска коалициин үшөөл хүсэтэй, жаяг заршамтай арминуудынь манай эсэнги ба задагайранги арминуудта эсэргүү байһан, тэрэшэлэн баруун Европын «социалистнууд» «дүүрэн илаха дайнай» ашаг туһын тула өөһэдынгөө правительствонуудтай эблэл хээд, бүтэн бүрин һуужа байһан үе—Октябрьска эрьелтын урдахи үе байгаа...

Тиимэ сагта восстани хэхэдэ ямар байгааб? Иимэ оршон байдалда восстани хэхэ гээшэ—бүхы юумэеэ карта дээрэ табиһантай адли байгаа. Гэбэшье, Ленин зүрхэлхэһөө айдаггүй һэн, яахадааб гэхэдэ, восстаниин болохонь зайлашагүй восстани илаха, Россидахи восстани империалистическэ дайнай эсэсые бэлэдхэхэ, Россидахи восстани баруун оронуудай гасаланда нэрбэгдэһэн зониие хүдэлгэн болдоохо, Россидахи восстани империалистическа дайниие гражданска дайн болгохо, восстани хадаа Соведүүдэй Республикые мандуулха, энэ Соведүүдэй Республика бүхы дэлхэй дээрэ революционно хүдэлөөнэй түшэг болохо ... нэбтэ хараһан байгаа.

Ленинэй энэ революционно уридшалан харалганъ удаалуулан түйлай мэргэн бэелэн хүсэлдэһэниинь мэдээжэ.

Хоёрдохи баримта: Дайнай ябуулга зогсоохо ба сагзуурын эб туһайда ... немецүүдтэй хэхыень үймөөшэ генерал главнокомандалагша Духониниие ... гэжэ Арадай Комиссарнарай Совет ... дэлгэ хэжэ байһан үе, Октябрьска ... люциин һүүлээрхи түрүүшын үдэр... байгаа. Ленин, Крыленко (главнокомандалагша болохоёо байһан хүн) бидэн ... Духонинтой проводоор хөөрэлдэхын ... Питертэхи главна штабта ошоһоноо һ... наб. Түбэгтэй минута байгаа бэлэй. Д... хонин ба Ставка Совнаркомой захирал... гүйсэдхэхэгүйбди гэжэ эрид арсаа ... Арми доторхи командирнууд бара... Ставкын гарта байһан юм. Солдадууд тухай, гэхэдэ, советскэ засагта эсэргүү ... һаналтай армейскэ эмхинүүдэй ма... байһан 12 миллион хүнтэй арми... юуншье гэжэ хэлэхэнь мэдэгдэшэгүй байгаа. Тиихэ үедэ, Питертэ юнкеранууд... восстаниин болохоёо байһаниинь мэдээ... жэ. Тэрээнһээ гадна, Керенский болбол... Питер уруу дайгаар ошожо ябаа һ... Түр зуура дуугай болоһоной һүүлээр... проводой дэргэдэ байһан Ленинэй ни... юрэ бусын гэрэлээр толотоһониинь һа... нагдана. Ленин шиидхэбэри гаргаа гэ... мэдэмээр байгаа һэн. «Радиостанцида оч... тэрэ бидэндэ туһа хэхэ байха: тусхай захиралтаар генерал Духониниие туш... һаань гаргаад, орондонь нүхэр Крыленко... кые главнокомандалагша болгон томи... хобди, генералнуудаа бэһэлэгты, дайн... ябуулгые зогсоогты, австро-германска... солдадуудтай холбоо хэжэ, эб найрам... лай хэрэгые өөһэдынгөө гарта абагты» гэһэн уряалтайгаар солдадуудтань ... мэнтирнүүдынь алгад хандахабди» гэжэ... Ленин хэлээ һэн.

Энэ хадаа «мэдэгдээгүй газар уруу һүрэлгэ» мүн байгаа. Теэд, Ленин энэ «һүрэлгэһөө» айгаагүй, харин тэрээн... шууд ошоо һэн, ушарынь; арминиие амаржахые хүсэнэ; тиин амгалан байдал... та орохо зам дээрэ һаад болохо ... бүхы юумые зайлуулан арилгажа, амга... лан байдал туйлаха байха гэжэ Ленин мэдэдэг байгаа, яахадааб гэхэдэ, амгалан байдал байгуулха энэ арга хадаа австро-германска солдадуудта нүлөөлэнгүй ү... гэрхэгүй, харин бүхы фронтнуудта, ... нашье илгаагүй, амгалан байдал тэ... эрмэлзэн үүдхэжэ шадаха гэжэ мэдэжэ байгаа.

Ленинэй энэ революционно уридшалан харалганъ удаалуулан мүн лэ түйлай мэргэнээр бэелэн хүсэлдэһэниинь элитэ.

Ерээдүйе гениальнаар таажа мэдэдэг, болохоёо байгаа событинуудай доторхи удхые түргэн танижа ба онсо абаха шадабари— энэ хадаа революционно хүдэлөөнэй эрьелтэнүүд дээрэ зүб стратеги ба эли тодорхой линии тодорхойлхадань туһалһан, Ленинэй үнэхэр шанарынь мүн болоно.

(«Правда» № 34, 1924 оной февралиин 12.

В. И. ЛЕНИН ба И. В. СТАЛИН хоёр.

(Художник П. Васильевай 1945 оной шэнэ сериин зураһаа). В. Сазостьяновай репродукци (ТАСС-эй фотохроника).

...ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын алдар“ ...жэ орденууд ба „Эхын медаль“ гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

...рховно Соведэй Президиумэй ...густын 18-ай Указаа үндэ- ...Верховно Соведэй Прези- ...элье шагнаха гэбэл:

...хүүгэдые түрэһэн ба ...мүүжүүлһэн эхэнүүдые ...АЛДАР» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ...ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

...ШОВА Цы жадые—Хоринн ...Марксын нэрэмжэтэ колхо-...ица.

...хүүгэдые түрэһэн ба ...мүүжүүлһэн эхэнүүдые ...АЛДАР» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ...ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

...ОВА Лукерья Галактионовнае ...аймагай Хори тосхоной гэрэй ...р.

...хүүгэдые түрэһэн ба ...мүүжүүлһэн эхэнүүдые ...АЛДАР» ГЭЖЭ 3-ДАХИ ...ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

...ЫНА Пелагея Федоровнае ...аймагай Хори тосхоной гэрэй ...р.

...ШКОВА Парасковья Миха... ...оринн аймагай Хори тосхоно... ...эхэ эр.

...КО Степанида Ильиничнае— ...аймагай Хори тосхоной гэрэ ...р.

...ЦКАЯ Анна Ивановнае— ...ага! «Красный Партизан» ...колхозница.

...ИНА Евгения Евсеевнае— ...агай «Красный Партизан» ...озница.

...ЮВА Евгения Александровнае ...аймагай Сталинай нэрэм-...ой колхозница.

...КОВА Надежда Кирилловнае ...аймагай коммунальна ажахын ...ілмэрэшэн.

...хүүгэдые түрэһэн ба ...мүүжүүлһэн эхэнүүдые ...МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ...ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

...РИНА Парасковья Вениами-...ринн аймагай Хори тосхоной ...эхэнэр.

...ОВА Аграфена Евдокимовнае ...аймагай Тарбагатай тосхоной ...эхэнэр.

3. ВАСЮКОВА Евдокия Васильевнае —Хоринн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

4. КОЛЬЦИНА Парасковья Андреевнае —Хоринн аймагай «Пламя» колхозой колхозница.

5. КАРЛАКОВА Павлина Александровнае—Хоринн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

6. ЛОКУТНИКОВА Наталья Павловнае—Хоринн аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

7. МАШАНОВА Акулина Николаевнае —Хоринн аймагай „Гигант“ колхозой колхозница.

8. ШИЛОВАТОВА Дарья Михайловнае —Хоринн аймагай Хори тосхоной гэрэй эзэн эхэ эр.

9. СКВОРЦОВА Татьяна Ильиничнае —Хоринн аймагай Хандагайтын ОРС-ын худалмэрэшэн.

Табан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. АРАМПИЛОВА Цырма Арампиловнае—Хоринн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

2. БОРИСОВА Екатерина Семеновнае —Хоринн аймагай «Заготживсырье» конторой худалмэрэшэн.

3. ЗБОТОВА Пелагея Александровнае —Хоринн аймагай Ойбонта тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

4. НОВИКОВА Нина Васильевнае— Хоринн аймагай Хоринн хэлхээ холбоо-ой худалмэрэшэн.

5. ПЛЕШКОВА Екатерина Павловнае —Хоринн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

6. ПОТЕХИНА Мария Афанасьевнае —Хоринн аймагай Хоринн леспромхозой худалмэрэшэн.

7. ПОПОВА Евдокия Семеновнае— Хоринн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

8. СОЛОВЬЕВА Анна Николаевнае —Хоринн аймагай Хори тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

9. ТРУНЕВА Лукерья Денисовнае —Хоринн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

10. ХОРОШИХ Анна Прокопьевнае Хоринн аймагай Хори тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

...ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Г. ЦЫЛЕНОВА

...Р-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариин уялгые дүүргэгшэ. В МОНХЕТОЕВ.

...Удэ, Соведүүдэй Байшан, ...оной августын 2.

...АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...он хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын алдар“ гэжэ орденууд ба „Эхын медаль“ гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

...Верховно Соведэй Президиумэй ...августын 18-ай Указай үндэ-...эй Верховно Соведэй Прези-...өөһөө шагнаха гэбэл:

...хүүгэдые түрэһэн ба ...мүүжүүлһэн эхэнүүдые ...ЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

...ОЗОВА Антонида Викторовнае ...аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозница.

...САПОВА Шарифа Хатимовнае ...аймагай Гунда тосхоной ...эхэ эр.

...ИМОВА Марфа Павловнае— ...аймагай Романовка тосхоной ...эхэнэр.

...ПОВА Матрена Григорьевнае ...аймагай Романовка тосхоной ...эхэнэр.

...ГОВА Надежда Филипповнае ...аймагай Романовка тосхо-...эзэн эхэнэр.

...ТРОВА Наталья Степановнае ...аймагай промкомбинатай ...шэн.

...ЕЛОВА Любовь Евлампьевнае ...аймагай Романовка тосхо-...эзэн эхэнэр.

...хүүгэдые түрэһэн ба ...мүүжүүлһэн эхэнүүдые ...ЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 2 ДОХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

...ОБОРОДОВА Таися Михайловнае ...аймагай Романовка тосхоной ...эхэнэр.

...СИЛЬЕВА Екатерина Григорьев-...Яруунын аймагай Романовка тос-...гэрэй эзэн эхэнэр.

...АЛЕВА Елена Иннокентьевнае ...аймагай Романовка тосхо-...эзэн эхэнэр.

...ЖИНА Злата Исаевнае—Яруу-...агай Романовка тосхоной гэрэй ...эр.

...ТЬЕГЬЕВА Вера Сергеевнае— ...аймагай Сосново-Озерск тосхо ...эзэн эхэнэр.

...ЗИН-БИНОВА Анна Ивановнае ...аймагай Романовка тосхоной ...эхэнэр.

...ЗУНИНА Мария Петровнае— ...аймагай Сосново-Озерск тос-...гэрэй эзэн эхэнэр.

...хүүгэдые түрэһэн ба ...мүүжүүлһэн эхэнүүдые ...АЛДАР» ГЭЖЭ 3 ДАХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

...ДЖАНОВА Бальжан Будажа-...Яруунын аймагай Ленинэй ...колхозой колхозница.

2. БЕЛОБОРОДОВА Евдокия Савельевнае — Яруунын аймагай Романовка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

3. ВУНКАПТОВА Зиновья Осиповнае — Яруунын аймагай Романовка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

4. ГРАФЕЕВА Анна Ильиничнае— Яруунын аймагай Романовка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

5. ГЛАЗКОВА Елизавета Андреевнае — Яруунын аймагай Романовка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

6. КЛИЗОВА Елена Степановнае— Яруунын аймагай «Баргузинзолотопродснаба» отделениин худалмэрэшэн.

7. КЛИМОВА Фектиста Дмитриевнае — Яруунын аймагай Мяханай совхозой худалмэрэшэн.

8. САРАНЦИНА Фектиста Федоровнае — Яруунын аймагай «Баргузинзолотопродснаба» отделениин худалмэрэшэн

9. СМИРНОВА Антонида Осиповнае— Яруунын аймагай Романовка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

10. ТЕТЕРИНА Варвара Гавриловнае — Яруунын аймагай Романовка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

11. УШАКОВА Мария Афанасьевнае —Яруунын аймагай Романовка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

12. ШАШКОВА Клавдия Михайловнае —Читинскэ облпотребсоюзай Яруунын отделениин худалмэрэшэн.

13. ЩЕГОЛЕВА Вера Евгеньевнае— Яруунын аймагай Романовка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

Зургаан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. БЕЛОВА Федора Дмитриевнае— Яруунын аймагай Романовка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

2. ГОЛОХВАСТОВА Аграфена Семеновнае — Яруунын аймагай Романовка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

3. ГОНЧАРОВА Наталья Ивановнае — Яруунын аймагай Аймпотребсоюзай трансконторын худалмэрэшэн.

4. КОНЕЧНЫХ Раиса Петровнае— Яруунын аймагай Романовка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

5. МЕДВЕДЬЕВА Клавдия Петровнае— Яруунын аймагай Аймпотребсоюзай худалмэрэшэн

6. МУХИНА Евдокия Григорьевнае— Аймпотребсоюзай трансконторын худалмэрэшэн.

(Үргэлжэлэлынь хожомой номерто гараха)

Тракторнуудай таһалдалгүй ажалые хангая!

Тарилгын худэлмэринүүдые үргэн фронтоор ябуулая!

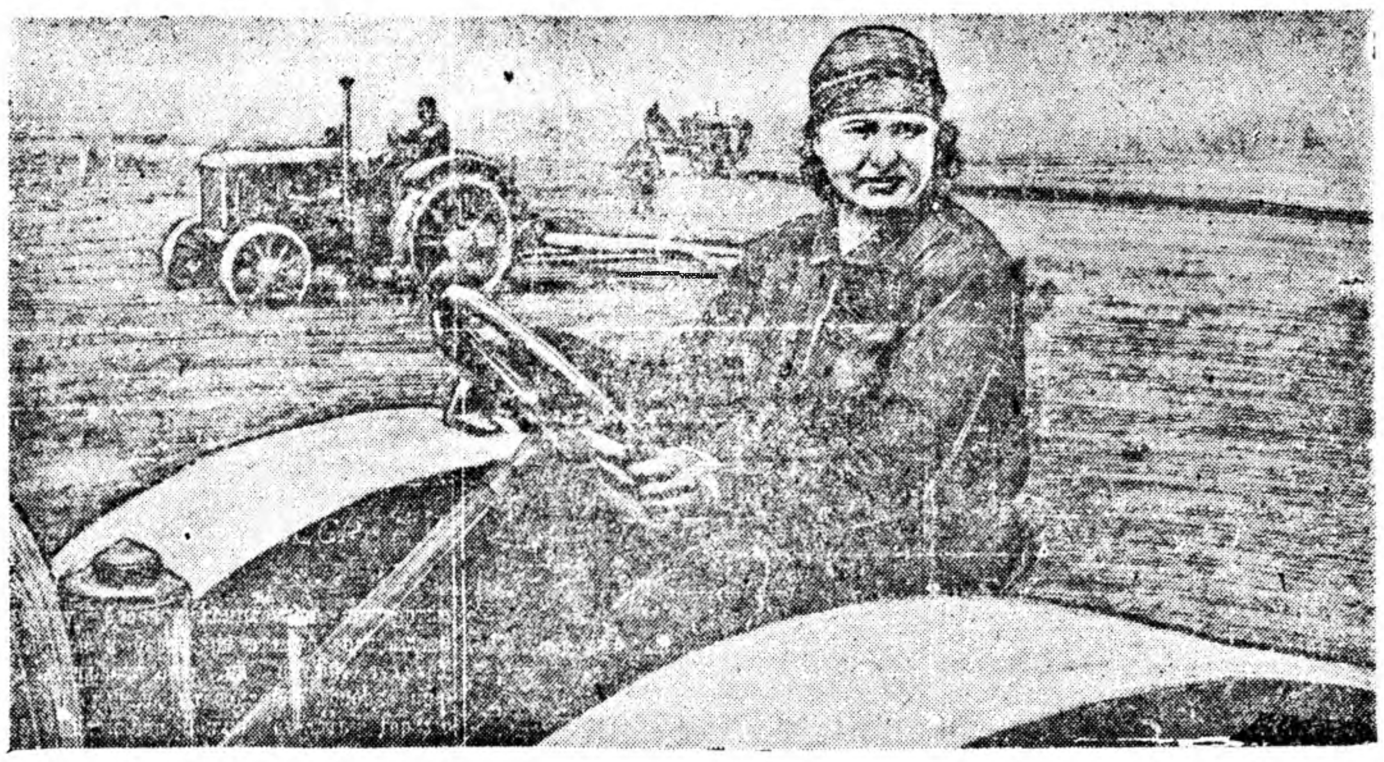

Ставропольско хизаарай Расшеватска Зерносовхозой эрхим тракторнстнуудай трактораар 1000 гектар элдүүрилхэ руулжа байна. Тэрэ хадаа нормын ёһоор горючи гамнажа байна. зерносовхозой тракторнстнуудай дунда «мянгатанай» хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрбэ. нэгэн комсомолка Александра Бельская гэгшэ зөөлэн хахалалгада оруулхада СТЗ ба 1,5 тонно горючи гамнаха гэһэн уялга абаад, стахановска ажалай жэшээ харуулжа 25 гектар борнойлхо аад үдэртөө 40—50 гектар борнойлжо 15—18 килограмм горючи гамнажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Александра Бельская борнойлжо ябана.

Г. Аранельянай фото (ТАСС-эй фотохронико).

Тудуп Цырендоржиевай тракторна агрегадта

Республикын селото тракторист Тудуп Цырендоржиевай тракторна агрегат Асагадай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ худэлмэрилнэ. Энэ агрегадай членүүд трактор машинануудаа һайн шанартайгаар заһабарилаад, Курбын МТС соо түрүүлэн, тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэдэ ороо һэн. Тиихэдээ агрегадай член бухэн тарилгые богони болзор соо, эрхим шанартайгаар дүүргэхэ уялгануудые абаад, майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ эршэтэйгээр оролсоһон байна.

Түрүүшын үдэрһөө эхилжэ дээрэхи агрегат һайн жэшээ харуулба. Апрелиин 16-да тус агрегадайхид тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэ хэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Хамтадаа энэ агрегат 150 гектарта эртын борнойлго, 90 гектарта культиваци, 21 гектарта дисковани хэһэн байна.

Мүнөө Тудуп Цырендоржиевай хүтэлбэрилдэг агрегат худэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. Энэ үдэрнүүдтэ эдэнэр тэмсээ улам шангадхажа байна.

М. ХОНДОРОНОВ, ВКП(б)-гэй Обкомой хүдоо ажалай таһагай инструктор.

Тракторнуудай хойноһоо техническэ харууһа хэдэгүй

Үшөөтэйн машинно-тракторна станциин зарим бригаданууд полевой худэлмэриин үедэ тракторнуудай хойноһоо техническэ харууһа хэхэ гуримые сахинагүй. Тиихэлээр түрүүшын үдэрһөө хойшо олонхи тракторнстнуудынь үдэрэйнгөө нормонуудые дүүргэдэггүй байха юм.

Боргойн сомоной колхозуудаар худэлмэрилжэ байһан тракторна бригадануудай членүүд машинануудай хойноһоо хэхэ техническэ харууһанай гуримые огто сахидаггүй байна. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи тракторна бригадые нүхэр Самбуев гэгшэ хүтэлбэрилдэг юм. Тэдэ, энэ нүхэр тракторнуудаа поли дээрэ гаргаһанһаа хойшо тэдэнэй хойноһоо техническэ харууһа хэхэ гурим сахяагүй байһаар. Хэтэрхэдээ энэ бригадын членүүд трактор машинануудаа хүсэд һайнаар заһабарилаагүй байба. Тэрээн дээрэһээ болоход, худэлмэрилжэ ябаха үедөө тракторнуудынь эндэ тэндэ эбдэршоод, хэдэн час соо миил байна. Гадна, энэ бригадынхид прицепной машинаа зэбсэгүүдээ тоһолдоггүй байха юм.

Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи тракторна бригадынхид трактор машинануудаа баһа хангалтагүйгөөр абажа ябана. Полевой худэлмэриин ороһоноо хойшо энэ бригадын нэгэшье тракторист үйлэдбэриингөө нормые дүүргээгүй байха юм. Энэнэй гол шалтагаан хадаа имагтал трактор машинануудай хойноһоо техническэ харууһа хэхэ гурим сахяагүй дээрэһээ болоно.

Тэдэ, Үшөөтэйн МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд, түсхайлбал тэрэнэй директор нүхэр Переладов тракторнуудай хойноһоо техническэ харууһа хангүйгөөр машинануудаа һаатуулан, хабарай полевой худэлмэриие үнгэргэхэ уритэ сагые хайшэ хэрэгээр үнгэргэжэ байһан энэ бригаданууда хэмжээ абаха түшаа һаналаа табидаггүй байһань гайхалтай.

Л. ЛАМБРАЗО.

Һаяар тарижа эхилхэмнай

ЗАИГРАЕВО. (Телефоноор абтаба). Апрелиин 15—16 һаа эхилжэ аймагай бүхы колхозууд тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэдэ жэгдэрэн ороһон байна. Мүнөө бүхы колхозууд борной, культиваци, лущени хэжэ, газараа хахалжа байха юм. Тэрээнтэй хамга тарилгын газар уһалха хэрэгтэ шухала анхарал табигдана.

Тельманай нэрэмжэтэ колхозой олохон гектар поли дээрэ һайрам тогтоогдоо. Мүн энэ колхоз тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгээр аймаг соо түрүү зэргэдэ ябана. Серпион Кизилович Киселёвой хүтэлбэрилдэг ефремовскэ звеногой членүүд полидоо гарһанһаа хойшо ажалай жаяг заршам шангаар сахижа, үндэр бүтээсэ ба эрхим шанар туйлахын түлөө тэмсэнэд.

„Улаан-Эрхирэг“ колхоздо полевой худэлмэри эхилһээр үнихэн болоо Тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэдэ хэм сооно һайн бэлэдхэлтэйгээр ороһон дээрэхи колхозойхид газарай хүрьһэндэ шииг нойто һайнаар тогтоожо байна.

Һаяар бэлэн болоһон хүрьһэн дээрэ эртын ороохото культурануудай тарилга хэгдэхээ байна.

П. МЕТЛЯЕВ, Заиграйн АЗО-гой главна агроном.

Закаменай МТС торёорхиниие уряалба

«1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхооходо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай» хуулине зүбшэн хэлсэжэ һайшааһан Закаменай МТС-эй коллектив энэ жэлэй хабарай тарилгые эрхим шанартайгаар, богони болзор соо дүүргэхэ зорилго табиба.

Сталинска дүрбэдэхи табанжэлэй түсэб тухай хуулине хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан суглаан дээрэ МТС-эй директор нүхэр Николаец үгэ хэлэхэ зуура:

—Манай МТС-эй коллектив полевой худэлмэриин үедэ трактор машинануудаа хүсэд хэрэглэжэ, байлгангүйгөөр худэлмэрилүүлэн, тракторна худэлмэринүүдэй жэлэй түсэбые 115 процент дүүргэхэ гэжэ,—мэдүүлһэн байна.

Тэрэшэлэн энэ суглаанда үгэ хэлэһэн тракторист болон МТС-эй бусад худэлмэрилэгшэд мүнөө жэлдэ урид урдынхиһаа улам һайнаар худэлмэрилжэ, үндэр баян ургаса туйлахые хүсэбэд.

Тус МТС-эй түрүү бригадир нүхэр Ф. Островский болбол бригадынгаа тракторнуудые түргэн саг соо, һайн шанартайгаар заһабарилһан байгаа. Тиин, энэ нүхэр хабарай тарилгын түсэб 15 үдэр соо дүүргэхэ, «Универсал» трактораар зөөлэн хахалалгада оруулан 200 гектар элдүүрилхэ, 15 процент горючи арбилхаа трактораар элдүүрилэгдэһэн поли дээрэ һээ гектар бүриин 10 центнерһээ бага бэшэ ургаса хуряаха ябадал хангаха уялга абаад, МТС-эй бүхы тракторнстнуудые социалистическэ мүрысөөндэ уриба.

МТС-эй түрүү бригадирнууд нүхэд М. Корнаков, Б. Тугутов, Д. Бадмаев, трактористнууд нүхэд Л. Шулкунова, С. Губин ба бусад үгэ хэлэжэ үндэр баян ургаса туйлаха хэмжээнүүдые хараалһан уялгануудые абаа.

Тиигээд, МТС-эй коллектив Торинн машинно-тракторна станциин эрэгтэй эмэгтэй тракторист, комбайнер болон худэлмэрилэгшэдые социалистическэ мүрысөөндэ уряалба.

Б. ДАНСОРУНОВ, «Б.-М. Үнэнэй» түсхай корреспондент

„Гигант“ колхоздо 4 трактор худэлмэрилнэ

ХОРИ. (Телефоноор абтаба). Аймагай колхозууд хабарай полевой худэлмэридэ бүлтэ дан орожо байна. Хоринн, Үдын МТС-үүдэй трактор машинанууд харьяатай колхозуудайнгаа поли дээгүүр тарилгын урда тээхи элдүүрилгэ хэжэ байха юм.

„Гигант“ колхозой поли дээрэ Үдын МТС-эй 4 трактор худэлмэрилнэ. Дүүрэн бэшэ мэдээгээр, тэрэ колхоздо тракторнуудаар 100 гектарта культивани, 100 гектарта борнойлго хэгдэһэн, 30 гектар газар хахалагдаһан байха юм. Тракторна бригадые МТС-эй дүршэлтэй тракторист Александр Машанов гэгшэ хүтэлбэрилнэ. Энэ бригадын тракторист болон бүхы членүүд тарилгые түргэн саг соо, агротехническэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эбтэй эсэтэйгээр оролсоһхой. Тиин, хүн бүхэн тракторнуудай хойноһоо хэхэ техническэ харууһалые сахихын түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдоно.

Тэрэшэлэн „Гигант“ колхозой поли дээгүүр 24 плугшад, хэдэн борнойлод эмхитэйгээр худэлмэрилжэ байна юм. Һаяын үдэрнүүдтэ энэ колхозой тарянажалай бригада болон звен нууд ороохото культурануудай эртын тарилга хэхэ горитойхон талмайда шииг нойто тогтооһон байна.

Ц. Гармаев („Б. М. Үнэнэй“ корреспондент).

Ороохото культурануудые тарижа байна

Кяхтын аймагай түрүү колхозууд тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэдэ республика соо түрүүлэн ороо һэн. Мүнөө тэдэ колхозууд полевой худэлмэриие түлэг дундаа ябуулжа байна. Хүсэд бэшэ мэдээгээр эндэ 1827 гектар борнойлогдоһон. 627 гектар хахалагдаһан байна. Мүн зарим колхозууд ороохото культурануудые тарижа эхилээ. Апрелиин 16-ай мэдээгээр хамта 33 гектарта эртын ороохото культурануудай тарилга хэгдэһэн байна.

«Пограничник» колхоз тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгые аймаг соо эгээл түрүүлэн, бүримүһэн бэлэдхэлтэйгээр угтаа һэн. Тэрэнэй ашаар, энэ колхозой членүүд газарай хүрьһэндэ шииг нойто эмхитэйгээр тогтоожо байна. Борнойлогдоһон, хахалагдаһан газарайнь шанар яһала бараг байха юм. Мүнөө тус колхозойхид эртын ороохото культурануудай тарилга эхилээд байна.

Тарянажалай нэгэдэхи бригадаһаа бүридэһэн комсомольско-залуушуулай звеногой членүүд поли дээгүүр эмхитэйгээр ажаллана. Энэ звеногой плугшад Тугутов, Цыдыпова, Раижуров гэгшэд үдэрэйнгөө нормонуудые үргэлжэ үлүүлэн дүүргэдэг байха юм.

Б. ЦЫРЕНОВА.

Газарай элдүүрилгэдэ жэгдэрэн оробо

Торинн аймагай бүхы колхозууд тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэдэ жэгдэрэн ороо.

Алсагай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой 100 гаран гектар пар болон намарай парта эртын борнойлго хэгдэһэн байна. Энэ колхозой 13 борнойшод худэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. Мүнөө 40 плугшад газар хахалжа байна.

«Красный восток» колхозой тарилгын участогуудые 18 плугшад ба хоёр тракторнстнууд хахалжа байха юм. Тэрэшэлэн Свердловэй нэрэмжэтэ, «Путь Ленина» колхозууд тарилгын урда тээхи элдүүрилгые эршэмтэйгээр үнгэргэжэ байна.

Дутуунуудаа ябуулд усадхаха

Гэгээтын сомоной колхозууд тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэдэ апрелиин 12-һоо эхилжэ ороһон байна. Тиин, энэ сомоной зарим колхозууд хабарай тарилгада хангалтагүйгөөр бэлэдхэһэн дээрэһээ дутуунуудаа ябууд усадхаха зорилго табиһан һэн. Габэшье, эдэхи зарим колхозууд хэлсэһэнээ хэрэг дээрэ бэелүүлээдүй байһаар.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозые жэшээ болгон харахада, полевой худэлмэридэ эрохоодоо горьтойхон дутуунуудтай байһан юм. Тэдэ, Зэдын аймагай хүтэлбэрилхы эмхи-зургаануудай зүгһөө хэдэн удаа заабари абаһан байбашье, тус колхоз гээгдэлээ ябууд усадхажа шададагүй байһаар. Тэрэнһээ болоходо газар уһалха болон элдүүрилхэ худэлмэринүүд удаашарна. Мэнэ һая болтор бии байгаа бүхы борнойнуудаа поли дээрэ гаргажа табидагүй байба.

Гадна, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой членүүд газар уһалхадаа шанар сахинагүй. Жэшээлхэдэ, зарим участогууд дээрэ айхабтар ехээр уһа халижа, нуур шэнги болгожорхиһон, зарим газарта дуһасашье уһа хүргөөгүй байха юм.

Тэрэшэлэн Кировэй нэрэмжэтэ колхозойхид полевой худэлмэриие хангалтагүйгөөр үнгэргэжэ байна гэхэдэ һэжэггүй. Юуб гэхэдэ, һаяхан болтор тус колхозойхид тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэдэ ябаха бүхы хүсөө полидоо гаргаагүй байгаа. Энэ эмхигүй ябадал хадаа хабарай тарилгые хаһа болтор, сооно, һайн шанартайгаар дүүргэхэ ябадалда харша ушарал тохёолдуулха байна. Тиимэдэ дээрэ дурсагдагша бүхы колхозууд дутуунуудаа ябууд усадхажа, гээгдэлээ дары хүсэлдүүлхэ уялгатай.

Д. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Бүхы колхозууд полидоо гаранхай

Түнхэнэй аймагай бүхы колхозууд эртын борнойлгодо ороод, газарай хүрьһэндэ шииг нойто элбэгээр барижа байна. Апрелиин 16 хүртэр аймаг дотор 2270 гектар борнойлогдоһон байха юм. Мүн газар хахалжа, культиваци, лущени хэжэ байһан колхозууд олон байна.

Еловско сельсоведэй „Политотделец“ колхоздо тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэ эрхэтэйгээр үнгэрэгдэнэ. Эндэ дүүрэн бэшэ мэдээгээр, 388 гектар газарай хүрьһэндэ шииг нойтон тогтоогдосо. Тэрэшэлэн „Красный пахарь“, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд тарилгын урда тээхи элдүүрилгэдэ бүхы хүсөө элсүүлһэн байха юм.

Дээрэ дурсагдагша ба бусад колхозууд газарай тарилгада эрхим шанартайгаар бэлэдхэхэтэеэ хамта, поли дээгүүр һайрам тогтоожо байна. Хамтадаа Түнхэнэй аймагай колхозууд 1549 гектарые һайрамаар уһалаа.

„Красный пахарь“, „Политотделец“, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозууд һайрамаар газар уһалха худэлмэри һаадгүйгөөр үнгэргэжэ байна.

Тиигэбэшье, дээрэхи аймагай зарим колхозууд газарай хүрьһые тарилгада удаанаар бэлэдхэжэ байха юм. Жэшээлхэдэ, „Осоавиахим“ колхозой хүтэлбэрилэгшэд мэнэ һая болтор бии байгаа хүсөө полидоо гаргаагүй байба. Тиихэдэнь, эндэхи колхознигууд колхозой мори унаа болон зөөр зэмсэгүүдые харгалзан усалба шадарай газар элдүүрилжэ байгаа. Мүн ондоошье колхозуудаар тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгые мүнөө болтор унжагайруулһан баримтанууд үзэгдэнэ.

Газар элдүүрилхэ саг тулажа ерээ. Тиимэдэ Түнхэнэй гээгдэнги колхозууд бүхы хүсөө мэнэ гэһээр полидоо гаргажа, газарай хүрьһые агротехническэ эрхим шанартайгаар элдүүрилхэ байна.

И. САВИН.

Паровозой суудхэ соо ябасань 192 километрээр ехэ болобо

ОРЕЛ. апрелиин 15. (ТАСС). Орлоско тар вокзалай депогой ахалагша машинист П. А. Коваев майн 1-эй ба Сталинай үлэрые эрхимээр угтахые бэлэдхэжэ, өөрынгөө „ФД" № 20—425 гэжэ паровозоор дунда зэргээрээ суудхэ соо ябасын рекорд туйлаба. Тэрэ хадаа апрелиин түрүүшын арбан хоног соо ябасые 40 километрээр ехэдхэжэ, техническэ скоростине часай 24 километрээр улуулан дүүргэбэ. Машинист апрелиин 10-да суудхын ябасын түсэбые 192 километрээр улуулан дүүргэбэ.

Когалев намарһаа хойшо кольцевой аргаар поезд жолоодожо ябана. Тэрэнэй паровоз эрхимээр баригдажа байдаг.

Хүдөөгэй электростанцинуудта хэрэгтэй трансформаторнууд

Москвагай трансформаторна завод Московско областиин хүдөөгэй электростанцинуудта хэрэгтэй түрүүшын трансформаторнууд суглуулагдажа дүүрэбэ. Эдэ сэрэг ашар 20 киловольтамнер хүсэтэй юм. Тэрэ хадаа нэгэ хэдэр колхоз гү, али томо совхоз, МТС ба тэрэнэй мастерскойнуудые хангахаар хараалагданхай. Трансформаторнууд хүдөө ажалай хүндэ хүшэр хүдэлмэринүүдые тариа сохилго, огородуудые уһалалга, малажалай фермэнүүдтэ уһа үгэхэ гэхэ мэтые электрификацилхада туһа хүргэхэ байна.

Апрель соо 20 ийм трансформаторнууд гаргагдаха байна. Жэлэй турша соо энэ завод хэдэн зуу үгэхэ байна. (ТАСС).

Колхозуудта хүүгэдэй сезонно ясли

РСФСР-эй элүүрые хамгаалгын Министерство ба Газартаринаалгын Министерство болбол нютагуудта колхозуудта сезонно яслинуудые олошоруулхые өөрынгөө органуудые уялгаба. Үнгэрэгшэ оной зун эдэ яслинуудта миллионһоо дээшэ хүүгэд байһан байна. Энэ жэлдэ яслинуудай һууринуудые олошоруулагдажа, хоёр миллион хүүгэд хүрэхээр байха байна.

Гэрлэгшэдэй гэр

Свердловскдо баригдаһан шэнэ тэрэнүүдэй нэгые Уралмашзаводой завком өөрын хүсэлөөр гэрлэгшэдэй гэр болгон үүсгэһэн байна. Завком болбол шэрэ һандали, аминартануул ба бусад гэрэй хэрэгсэл үүлые гэрлэгшэдтэ үгэхэ тухай анхаралаа табина. (ТАСС).

Сельдь загаһан һүрэглэн ябана

Каспийска далайн эрье шадараар сельдь загаһан олосроо хабсаран дүтэлөө. Үдэр бүри ехэ тулам загаһа барилга ехэжэнэ. Ганса хан 4 үдэр соо 14.000 центнер загаһа дабһалагдана.

Арбузово тосхондо кино-театр баригдаба

Курска областиин Арбузово тосхондо 200 хүнэй һууритай кино-театр баригдаба. Колхозно кино-театрнууд мүн баһа Шигровско, Горничевско, Октябрьска ба бусад районуудта баригдажа байна.

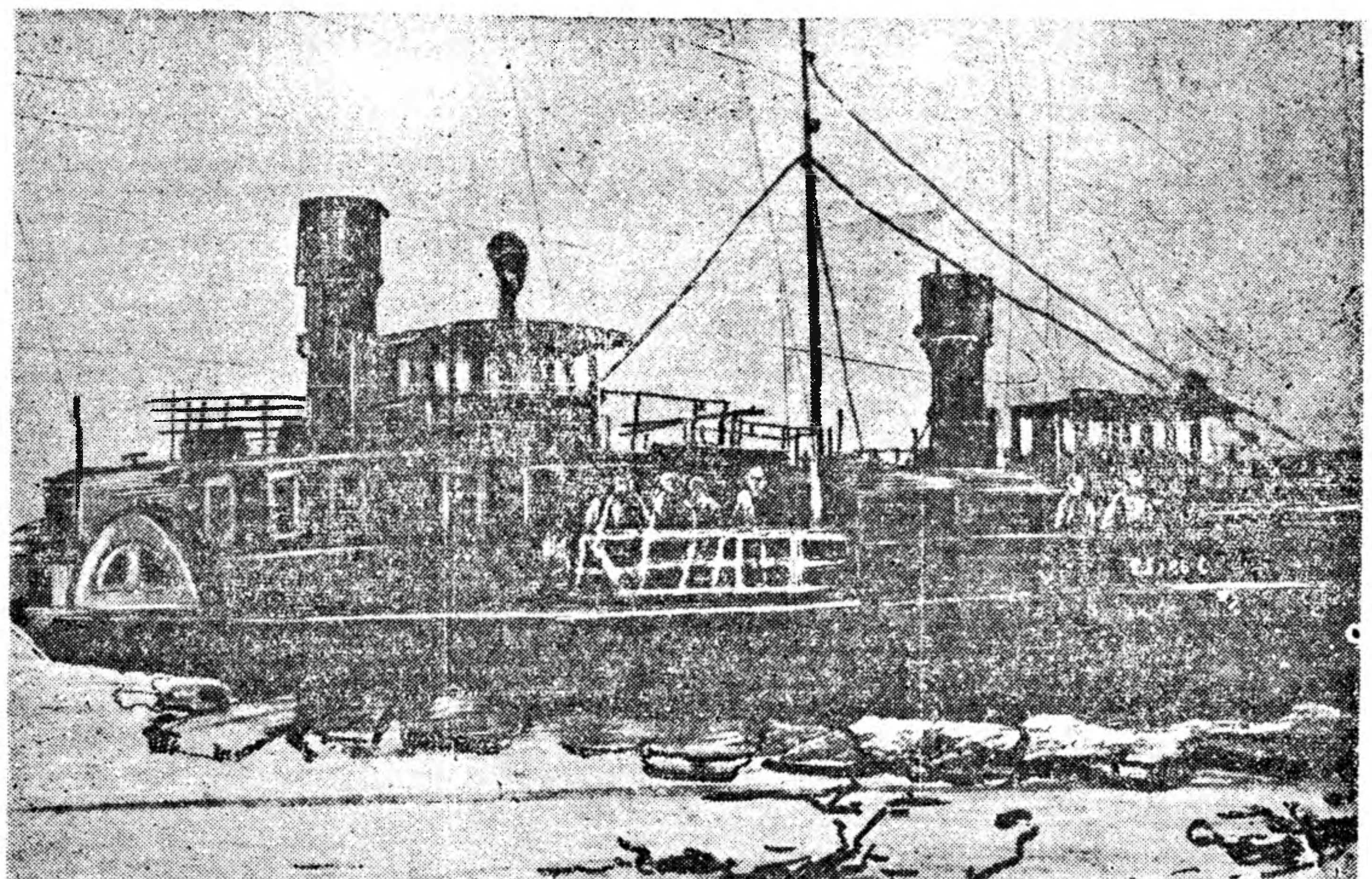

Гүрэнэй Улан-Удын пароходство. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Стаханов» гэжэ пароход хүсэдөөр заһабарилагдаад, мүнөө навигацида орохоор бэлэн болоод байна.
И. Кревавцевай фото.

Уһанзамайхидай амаралта һайжарна

Байкало-Селенгын пароходствын профсоюзна комитет энэ жэлэй хоёрдохи кварталда Советскэ Союзай курортнуудта 23 путевкотой болохо, пароходствын эрхим хүдэлмэришэдые тэрэ курортнуудта эльгэхээр байна. Энэ жэлэй үнгэрэгшэ 3 һарын туршада мүн пароходствын элүүрые хамгаалха таһагай даргалаахи санаторидо 60 гаран хүн амаржа гараба.

Энээнһээ хойшо тус санаторидо һара бүхэндэ 30 хүн амархаар хараалагдана. Энэ жэлэй түрүүшын квартал соо Байкало-Селенгын пароходствын Бассейнэ комитет 20 мянган түхэригтэ музыкальна хэрэгсэл: гитара, балалайка, гармошка гэхэ мэтэнүүдые абаба.

Эдэ зүйлнүүдэй эхинэнь пароходуудай коллективүүдтэ хубаагдажа үгтэһэн байна. Тэрэшэлэн, комитедэйнгээ библиотекэдэ 2000 түхэригэй үнэтэй шэнэ номуудые абаба.

Гүрэнэй урьһаламжын ашаг туһа

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай хатуу шанга жэлнүүдтэ манай арад зон болбол эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрижэ, немецкэ фашистскэ дайсаниинары түргэн дарахын түлөө дайн аладжа байһан Улаан Армиин бүү зэбсэг болон дэб сэрэгэй хэрэгсэлнүүдээр дүүрэн хангажа шадаһан байна. Манай алдарта сэрэгүүд ха аа бүү зэбсэг ба элдэб сэрэгэй хэрэгсэлөөр дүүрэн түгэс ябахадаа эхэ орон ямни, арад зоноймни хайрата туһалалта жэлжэжэ үргэлжэ мэдэжэ ябадаг байгаа.

Манай арад зон болбол нэгэн хүн шэнгеэр гүрэнэй урьһаламжануудые үргэнөөр захижа, гүрэндөө нилээд ехэ уһаламжа хүргэсэн байна. Урьһаламжаар ороһон мүнгэн хэдэн олон самолет, танкнууд болон бусад зүйлнүүдые бүтээн гаргалгые хангаһан юм. Имэһээ урьһаламжые захин абалга, тэрээнһээ ороһон зөөри хадаа үнгэрһэн дайн байлдаагай үе соо ехэхэн үүргэнүүдые дүүргэжэ шадал.

Урьһаламжа захигша хүн болбол миниин захиһан мүнгэн Эсэгэ ороноо бататхаха хэрэгтэ ошоно гэжэ тон тодоор мэдэжэ байдаг. Гүрэнэй урьһаламжануудые үргэн олон захигша арадта баһал нилээд ехэ олзо ашаг үгэдэг байна. Жэшээлхэдэ: Улан-Удын № 301 центральна мүнгэ нөөсэгын касса хадаа 1945 он соо шүүһэн урьһаламжада 3 506. 594 түхэриг ба 4-дэхи мүнгэнэй лотерейн шүүгэрэдэ 450. 670 түхэриг түлэһэн байна.

1945 оной турша соо урьһаламжаар шүүһэн хүнүүдэй арьм нэгынь абажа хэлэбэл: К. А. Журавлев 10. 000 түхэриг, Г. А. Капнин 50. 000 түхэриг, З. Н. Федорова 25. 000 түхэриг, Н. Н. Кондратьев 50. 000 түхэриг, Н. Г. Ильков 2. 000 түхэриг, А. Г. Селиверстин 5. 000 түхэриг, М. А. Якобчук 2. 500 түхэриг гэхэ мэтэ ехэ олон зон томо томо шүүб ранүүдые абаһан байна.

Энээн дээрэһээ хаража үзэхэдэ, арад түмэн урьһаламжа захихадаа, социализмын байгуулалтада туһалхаһаа гадна, мүн өөртөө ехэхэн ашаг туһа олодог байһаниинь ехэ тодорхой болоно.

Ц. ЦЫДЫПОВ.

Финансова хүдэлмэрилэгшэдэй мүрысөөнэй дүн

Республикын финансова хүдэлмэрилэгшэд майн урда тээхи мүрысөөндэ оролсожо, түрүүшын кварталда үндэр амжалтануудые туйлааба.

Һүүлэй мэдээнэй ёһоор Баргажанай аймагай финансова таһаг (даагшань нүхэр Больтенко) түрүү һуури эзэлэн байна. Энэ таһаг болбол 1946 оной түрүүшын кварталай түсэбые налог татаагаар 110 процент, страховой түлбэреэр 107 процент, нөөсэлгын кассада мүнгэ хадагалгаар 249 процент дүүргээ. Энээнһээ урда Курумканай финансова таһагай барижа байһан дамжуулгын Улаан тугые буляан абаһан байна. Гадна, финансова министерствын тогтоолой ёһоор тэрэ финансова таһагта 12.000 түхэриг шагнал үгтэбэ.

Мүн Кабанскын финансова таһаг (даагшань нүхэр Помолев) мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлжэ 8.000 шагналда хүртэһэн байна. Хоринай финансова таһагые даагша нүхэр Тыхеев аймагайнгаа финансова хүдэлмэришэдэй эмхиие һайнаар табижа шадаһан дээрэһээ муу бэшэ амжалтануудые туйлажа мүрысөөндэ гурбадахи һуури эзэлбэ. Энэ финансова таһаг 5000 түхэриг шагнал абаһан байна.

Өөһэд хоорондын мүрысөөндэ налоговой агентнууд нүхэд Бернацкий, Федосеев, Плевалов, Сорокин гэгшэд шалгаржа гарабад.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие харахадаа...

Закаменай аймагай политико-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд болбол һүүлэй үеын урда тээхи кампаниин үедэ агитационно-эйлгуулгын хүдэлмэриие олон ниитын дунда үргэнөөр ябуулха талаар баһа бага амжалтануудые туйлаһан аад, тэрэнээ саашадань бэхижүүлэн шадаа.

Жэшээлхэдэ, Хамниин сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой клуб мүнөө жэлдэ шэнэ заһабарилагдажа, хоёр инакат ба порогуудаа гоё һайханаар шэмэглэһэн ба газетэ, журнал, шатар даама гэхэ мэтээр гүйсэд хангагдаһан.

Энэ клуб хадаа Молотовойхидой сүлөөтэй сагтаа культурнаар амаржа, газетэ, журнал ба ном дэбтэр уншаха, радио ба патефон шагнаха культурно-гэгээрэлэй гуламта болоһон шаһаан ба аймаг соогоо жэшээтэ клуб гэжэ тоологдодог болоһон байна. Энэ клубай дэргэдэ драматическа ба дуун ой кружогууд эмхи хэгдэжэ, саг үргэлжэ самодеятельностиин вечернүүд үнгэргэгдэдэг болонхой. Мүн энэ клубта элдэб политическэ темэнүүдээр эндэ лекцинүүдые эндэхи агитаторнууд эмхидхэдэг байха юм. Илангаяа, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин материалнуудаар хэлэн тахин хөөрэлдөөнүүдые колхозник тэрлашадай эдиб идэй хабаадалгатайгаар үнгэргэһэн байна. Мүн эндэхи агитаторнуудай хүсөөр полевой станууд дээрэ 2 улаан булангууд эмхидхэгдэһэн байха юм.

Утаата-Далахайн сомоной Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой клуб (тэрэнииие даагша нүхэр М. Мептанова) бэхитэй һайнаар хүдэлмэрижэ, олониитын улам үргэжэ байһан культурна эрилтые эрхимээр хангадаг болонхой. Клубынь уужам ба гэрэлтэй, гоё һайханаар шэмэглэһэн, тэрэнэй ханын газета ба ондо шалхы хуудаһануудые клубайн эдэбхитэн баргжа байдаг. Мүн колхозой ажахын хүгжэлтые харуулһан диаграмма ба схемэнүүд бии байха юм. Энэ клубай дэргэдэ үрэ һайхаа самодеятельностиин кружогууд эмхидхэгдэһэн ба эдэ кружогуудта 10 шахуу комсомолецууд хабаадалсажа, ондо дахин зүжэг наада табиһан байха юм. Клубайнь библиотекэ элдэб газетэ, журнал ба ном дэбтэрнүүдээр баян байна. Энэ клуб хадаа өөрынгөө хүдэлмэриин колхозниигуудай ажалтайгаар хүдэлмэрихэ, культурна ба политическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ ябадалдань эрхимээр туһална. Үгэдэ хэлэбэл энэ клуб колхозой культурна центр болжо шадаха байна.

Мүнөө жэлдэ шэнээр баригдаһан Щетинкинэй нэрэмжэтэ колхозой клуб (даагшань нүхэр Н. Сотников) һайнаар хүдэлмэрижэ эхилээ. Энэ клубай дэргэдэ драматическа ба дуунай кружогууд хүдэлмэрижэ, самодеятельнос вечернүүд болодог юм. Эндэ хабаадагшад болбол хабарай тарилгада ябагшадые культурнаар хангахын тула ном дэбтэр, газетэ журнал гэхэ мэтые абаад нүүдэл библиотекэ эмхидхэжэ, полевой стан, бригада дээгүүр зөөлгэхэ ба мүн тэндэ уран һайханай концерт харуулхаар бэлдэхэнхэй.

Закаменай аймагта эрхимээр хүдэлмэрижэ байһан бэшэ клубуудые нэрлэхэдэ: Сагаан Моринай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой клуб (даагшань нүхэр Д. Гармаева), Санагын сомоной «Коминтерн» колхозой клуб (даагшань нүхэр Н. Бадмаева), Үлэгшэгэй сомоной „Май 1" колхозой клуб ба бусад болоно.

Гадна, Санагын ба Утаата Далахайн сомонуудай уншалгын байшангууд хүдэлмэреэ эрхим һайнаар эмхидхэжэ ябадаг байна. Санагын сомоной уншалгын байшанииие избач-фронтовик нүхэр Жапов хүтэлбэрилхэ зуураа, энэ аймагта хөөрэлдөөн, лекци уншалга үргэ өөр эмхидхэдэг ба ходоодоо газетэ журнал болон уран зохёолнуудтай байдаг болгоо. Һүүлшын һарада энэ байшан соо СССР-эй Верховно Соведэй баталагдаһан дүрбэдэхи сталинска табан жэлэй түсэбэй хуули-тухай элидхэлнүүд үнгэргэгдэбэ.

Гэбэшье, колхозой партийна, комсомольско организацинуудай болон колхозой правлениин клубтаа ба уншалгын байшанда зүйтэй анхаралаа табидаггүй дээрэһээ аймагай олохон колхозуудаар культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэри оногорхигдошоһон ушарнууд олон үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Михайловска селсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой (даагшань нүхэр Максимов) культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие колхозниигуудай дунда тон хангалтагүйгөөр ябуулжа байна. Энэ колхозой клуб болбол хэдэн һара соо сургагай байһаар.

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой клуб аяар үнгэрэгшэ жэлдэ үрһэнэй склад болоһон байха юм. Энэ клубые даагша нүхэр С. Садаева гэгшэ хүдэлмэригүй болоод амархан һужа байна. Мүн эндэхи партийна ба комсомольско организацинуудай колхозойнгоо клубые һэргээжэ хүдэлмэринь һэргээн һайжаруулха тушаа ямаршье хэмжээ абадаггүй ба һаниинь гайхалтай.

„Большевик" колхозой клуб (даагшань нүхэр Р. Дагажанов) нёдондо жэлдэ колхозой кузница байһанаа мүнөө жэлдэ заһабарилагдажа эхилбэ. Нүхэр Дугажапов болбол клубай заһабарилгые түргэдхэжэ, тэрэнээ колхозниигуудайнгаа сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ гуламта болгохо талаар ямаршье оролдолго гаргадаггүй байна. Мүн аймагай центр дээрэхи социалистическэ культурын байшан (начальнигынь нүхэр Н. Фомин) аяар гэзээнэй заһабарилагдаагүй, гоё һайхан шэмэг эзэгүй, мүн газетэ журнал ба ном дэбтэрээр гүйсэд хангагдаагүй байха юм. Энэ байшанда библиотекэ ба уншалгын зал мүнөө хүртэр ба гуулагдаагүй, ба шасоонь муухай ба хүйтэй, сонхынь шэл эбдэрхэй байна. Хэнэ шье мэдэхээр культурно-гэгээрэлэй иимэ эмхи зургаанда хүн зоной культурнаар амархань бэрхэтэй. Энэ байшанда концерт ба зүжэг наада харуулха ябадал тон үсөөн.

Мүн аймагай культурно-гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр Б. Шагдуров болбол аймагай уншалгын байшангуудай, клубуудай ба социалистическэ культурын байшангай хүдэлмэриин шанар эрид һайжаруулха, тэдэниие ниитэ политическэ гэгээрэлэй хүдэлмэриин центрнүүд болгохо ёһотой аад мүнөө хүртэр ямаршье хэмжээ ябуулгануудые хараалаагүй һууһаар.

Энэ оной апрелиин 4-һөө майн 5 болтор болохо уншалгын ба хүдөөгэй клубуудай хүдэлмэриин ниитын республиканска харалта эхилээд байна. Зүгөөр, Закаменай аймагай гүйсэдкомитет, тэрэнэй культурно-гэгээрэлэй таһагай хүтэлбэрилэгшэд энэ талаар ямаршье хүдэлмэри ябуулнагүй. Ушар иимэһээ элэнэр хүтүү дундануудаа дунда үсэдхэхэ, политическэ гэгээрэлэй хүдэлмэриие эрид һайжаруулха, хабарай тарилгые богонихон болзор соо эрхим шанартайгаар дүүргэхэ уялгатай.

Б. ДАНСОРУНОВ, «Б. М. Үнэнэй» тусхай корреспондент.

Немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ я… хэгшэдые сүүдлэхэ Нюрнбергдэхи …

Апрелиин 15-най үдэшын заседа…

НЮРНБЕРГ, апрелиин 15. (ТАСС). Трибуналай үдэшын заседаниин эхин дээрэ сүүдлүүлэгшэд Функ ба Зейсс-Инкварт гэгшэдэй үмөөрэгшэд гэршэ Пейбахер гэгшэдэ хэдэн асуудалнуудыз табиба.

Сүүдлүүлэгшэ Кальтенбруннерай үмөөрэгшын үшөө үзүүлхэ гэжэ хүсэһэн асуултын зургаан хуудаһан түлэндэ абтаагүй байһан ушарһаа, сүүдлүүлэгшэ Шахтын хэрэг тушаа табигдаһан документнүүдэй спискые хаража үзэлгэдэ Трибунал хандаба. Удаань сүүдлүүлэгшэ Розенбергын адвокат Тома гэгшэдэ үгэ үгтэнэ.

Адвокат болбол өөрынгөө үмөөрэлтын үгын эхиндэ: тэрэ хадаа Розенбергын номһоо баримтануудые абажа уншахаб гэжэ һануулна. Тэдэ уншаһан баримтануудаараа Розенбергын «һайн хүсэлые» гэршэлхэб гэжэ үмөөрэгшэ мэдүүлнэ.

Розенберг болбол гэршын һууриие эзэлжэ үмөөрэгшын асуудалнуудта харюусахадаа өөрынгөө биографи хөөрэжэ эхилнэ. Һүүлээрынь сүүдлүүлэгшэ гитлеровскэ партиин «һургаалые» саашань номнолжо эхилнэ.

Трибуналай түрүүлэгшэ тэрэнэй үгые таһалжа, гэмнэгдэгшэдэ эсэргүүгээр дэбжүүлэгдэһэн гэмнэлтэнүүдтэ харюусалгаар сүүдлүүлэгшын мэдүүлгые хизаарлахые үмөөрэгшэдэ дурадхана.

Гэбэшье, үмөөрэгшэ болбол түрүүшынгээ янзаар сүүдлүүлэгшэһээ асуулта хэжэ үргэлжэлүүлхээр оролдоно. Америкаанска гэмнэлтын түлөөлэгшэ Додд микрофондо ошожо иигэжэ мэдүүлнэ:

Гэмнэгшэдэй нэгэниинишье сүүдлүүлэгшые тэрэнэй һанаа бодолойнь түлөө гэмнэнэгүй. Принципиальна үндэһэн дээрэһээ бидэнэр хүнүүдые тэдэнэй һанаа бодолойнь түлөө мүрдэнэгүйбди. Иимэ ушарһаа, энэ гү, али ямар нэгэн ондоо асуудалые сүүдлүүлэгшын ямар зэргээр өөрынгөө ухаанда сэгнэһэнлэнь хамаадаха юрдөөшье хэрэггүй гэжэ бидэ тоолонобди.

Адвокат Тома гэгшэ гитлеризм юундэ демократитай тэмсэл ябуулааб гэжэ Розенбергдэ асуудал табиха гэһэн өөрынгөө хүсэлые бэелүүлхые баалана. Энэ хадаа хэрэгтэ ямаршье хабаадалгүй гэжэ Трибуналай түрүүлэгшэ дахин мэдүүлнэ. Розенберг болбол бусад оронуудта добтолхо зорилгоор гитлеризмые ашаглаа гү гэһэн лэ асуудал табигдана гэжэ лорд Лоуренс хэлэнэ.

Тиигээ һаа, расын эзэрхэлые национал-социализм нэбтэрүүлээ гэһэн гэмнэлтэдэ тэрэнэй ямараар хандаһаниие сүүдлүүлэгшэһээ асуухые хүсэнэб … рэгшэ мэдүүлнэ. Энээндэ … Розенберг хадаа өөрынгөө … энээн тухай дурдаагүй … ашаглаагүй хэбэртэйгээр … лээрынь, тэрэ хадаа «рас… нуудые европейскэ эрх… зуун жэлэй туршада шэн… хөөрэжэ эхилнэ.

Трибуналай түрүүлэгшэ … шын үгые дахин таһалжа, … жэлэй саана байһан юу… хэлсэхэ ёһогүй гэжэ үмөө… рал хандуулна.

—Расова асуудал тухай … шын хэлэжэ эхилһэн дээр… хэрэглэжэ би еврейскэ асу… эхилжэ орохомни—гэжэ … дүүлнэ.

СССР-һээ главна гэмнэгш… денко микрофондо дүтэлжэ, … гээр Трибуналай түрүүлэгш…

—Агрессивнэ дайнууд, … нууд хадаа сүүдлүүлэгшэтэ… нэлтэ болгон харуулагдаһан… минии коллега г-н Додд … байна. Минии һанахада, … гэмнэлтын ёһоор өөрынгөө … дэ бодото асуудалнуудые … табяал һаань, тон зүб асу… байна. Минии һанахада, Тр… бол национал-социализм, р… гэхэ зэргын лекцинүүдые … оройдоошье хүсэнэгүй.

Адвокат Тома болбол фа… тиин гадаада политическа … тэлбэрилэгшэ байхадаа Роз… һэн ажал-ябуулга тухай өөр… на."

Фашистска партиин гадаа… ческэ таһагай хилын саа… жай центр, худал хуурмаг … ригша байһаниинь мэдээжэ, … шье гадаада политическа … гитлеровскэ партиин зорил… гадаадынхида информаци … зорилготой байһан шэнгээр … сууд дээрэ утаар хэлэнэ. … на энэ таһаг болбол «хүг… дэлмэридэ 'хэрэгтэй таарам… тай байхын тула» гадаад… дые шудалдаг байһан мэт…

Розенбергһээ асуултын … тэрэнэй адвокат болбол … Квислингтэй барисаатай бай… тидэхи квислинговско орга… зенбергын ударидаһан ба… нейтралитедые Германиин … нэй хабаадаһан тухай хэлэ…

Энээгээр Трибуналай үдэ… дүүрэбэ.

Апрелиин 16-ай үглөөнэй заседа…

НЮРНБЕРГ, апрелиин 16. (ТАСС). Мүнөөдэр Трибуналай үглөөнэй заседаниин дээрэ сүүдлүүлэгшэ Розенбергын хэрэг дуулагдаба.

Үмөөрэгшэ Тома өөрынгөө асуулта үргэлжэлүүлбэ.

Францида немецүүдые оторорынь алалган ушар тиисан французска барлянда ийгшадые буудаха бэшэ. мүн баһа врейнүүдые хилмоусаагада оруулха ёһотой гэжэ Розенбергын хэлэһэниие гэмнэгдэлэһэн гэмнэлтын документнүүдһээ нэгэниинь Трибуналда харуулагдана. Барлянда байгшадые буудан алаха ябадал болбол дайнай үе соо „хэжэ болохо арга хэмжээн" гэжэ хаһадаг ба эдэ алалга удые „шударга" хэрэг гэжэ тоолодог байһанаа Розенберг мэдэрхэ баатай болобо.

Энээнэй һүүлээр үмөөрэгшэ Тома „зүүн областнуудай министрын" тушаа дабтаха Розенбергын хэһэн гэмтэ ябадал тухай асуудалда ороно. Би энэ тушаалда 1941 оной апрельдэ томилогдоһон байнаб, тиихэдэ Гитлер намайе өөртөө урижа, Советскэ Союзе добтолхо тухай мэдүүлһэн байна гэжэ Розенберг дэлгэрэнгыгээр хөөрэнэ. Зүүн Зүүнэй сэрэгэй приказ үгөөб. эдэ хэмжээнүүдые бэелүүлхын тула Розенбергые өөрынгөө политическэ совет нэгээр оруулхы хүсэнэб гэжэ тэрээ дэ Гитлер тиихэдэ хэлэһэн байна. „Зүүн проблемэнүүдые" хаража үзэхын тула централизованна албан газарые байгуулха ба энэ асуудалай талаар империскэ дээдэ верховно албан газарнуудтай харилсаа байгуулха тула дайнай эхилхэ дээ зоёр һара урда тээ тэрэ өөрынгөө аймагай дүтын сотрудникүүдые суглуулжа эхилһэн байгаа.

Мүрдэлгын эхэнхи хубиинь „зүүн областнуудай министр" байһан Розенбергын эрхэ түлөөлэгшые хэсэгтэ үзэлгэдэ зорюулагдаба. Өөрынгөө үмөөрэгшын асуудалнуудта харюусахадаа, Розенберг болбол бусад имперскэ министрнүүд тэрээндэ захиралта үгэхэ эрхэтэй байһан, тэрэнэй функцинууд тон хизаарлагдамал байһан юм гэжэ баталхые оролдоно. Тэрээнһээ гадна сүүдлүүлэгшэ болбол өөрынгөө шууд мэдэлдэ байгшадта, тусхайлхада, Украиинын рейхскомиссар Кохто хоридоо заабарилха аргагүй байгааб гэжэ энеэдэ хүрэмөөр үгэ хэлэнэ.

Саашадаа сүүдлүүлэгшын … риин хүсые хүбаарилга" … нэрлэдэг амгалан һужа ба… скэ арад зониие немецк… намнаһан тухай асууда… Розенберг асуугдаба. Тэр… манида намнагдаһан хүд… то е багадхахые хүсэһэн … байгааб гэжэ сүүдые этиг… хин оролдоно. Үглөөнэй за… рэ Розенбергһээ асуултын … ла нютагай арад зониие … байгааб гэжэ сүүдлүүлэгш… гаар мэдүүлнэ.

Сүүдлүүлэгшэ Розенберг… үдэшын заседани дээрэ үргэ… лэхэ.

Палестинада … забастовконууд бо…

ЛОНДОН, апрелиин 16. (… тер агентствын Иерусалимай… нэй ёһоор апрелиин 9-дэ … телеграф, почта ба телефон… дай 2.500 хүдэлмэрилэгшэд … эй үдэшэ амгаланаар шиид… лые зайлуулаад, забастовко… луулхаар шиидхэбэрилбэ. … дай гол эрилтэнүүдые Лонд… нинуудай министерстводэ … зүбшөөрөөшье һаань, тэдэ… уддаралтагүйгөөр ерэхэ гэһэ… пайдал почтово хүдэлмэрилэ… хагүй гэжэ забастовко … дүүлбэ.

Харюусалгата редактор
Ц. Д. ДАМ…

МҮНӨӨДЭР КИНО…

ПРОГРЕСС…

Зигмунд Колосовский

ЭРДЭМ

• Хүгжэмтэ зүүд…
Үдэшын 6, 8, …

АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн) ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-89. сельского хозяйства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв.). об'явлений 2-61 (2 зв.).

Н—00393. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР.